ΜΑΘΗΜΑ XXI LECTIO PRIMA ET VICESSIMA

ΠΩΣ ΠΗΡΕ ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΤΟ PISAURUM

ΚΕΙΜΕΝΟ 21: Brenno duce Galli, apud Alliam flumen deletis legionibus Romanorum, everterunt urbem Romam praeter Capitolium, pro quo immensam pecuniam acceperunt. Tum Camillus, qui diu apud Ardeam in exilio fuerat propter Veientanam praedam non aequo iure divisam, absens dictator est factus ; is Gallos iam abeuntes secutus est : quibus interemptis aurum omne recepit. Quod illic appensum civitati nomen dedit: nam Pisaurum dicitur, quod illic aurum pensatum est. Post hoc factum rediit in exilium, unde tamen rogatus reversus est.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Με αρχηγό το Βρέννο οι Γαλάτες, αφού κατατρόπωσαν τις ρωμαϊκές λεγεώνες στον ποταμό Αλία, κατέστρεψαν εντελώς τη Ρώμη, εκτός από το Καπιτώλιο, για το οποίο πήραν ως αντάλλαγμα τεράστιο χρηματικό ποσό. Τότε ο Κάμιλλος, που είχε παραμείνει εξόριστος για πολύ καιρό στην Αρδέα, γιατί δε μοίρασε ακριβοδίκαια τη λεία από τους Βηίους, εκλέχτηκε δικτάτορας αν και απουσίαζε. Αυτός ακολούθησε τους Γαλάτες που ήδη αποχωρούσαν. Αφού τους εξολόθρευσε, πήρε πίσω όλο το χρυσάφι. Επειδή ζυγίστηκε στον τόπο εκείνο έδωσε το όνομά του στην πόλη: ονομάζεται, δηλαδή, Πίσαυρο, επειδή εκεί ζυγίστηκε το χρυσάφι. Μετά την πράξη αυτή ο Κάμιλλος επέστρεψε στην εξορία, από όπου αργότερα γύρισε, αφού τον παρακάλεσαν.

ΣΥΝΤΑΞΗ:
Brenno: Υ στη μετοχή που εννοείται
Duce: Κ στο Brenno
Galli: Υ στο everterunt
Apud flumen: εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει το πλησίον
Alliam: παράθεση στο flumen
Deletis: χρονική μετοχή απ'το everterunt
Legionibus: Υ του deletis
Romanorum: γενική κτητική στο legionibus
Everterunt: ρήμα
Urbem: Α στο everterunt
Romam: επεξήγηση στο urbem
Praeter Capitolium: εμπρόθετος προσδιορισμός της εξαίρεσης
pro quo: εμπρόθετος προσδιορισμός της αντικατάστασης
immensam: επιθετικός προσδιορισμός στο pecuniam
pecuniam: Α στο acceperunt
acceperunt: ρήμα
Tum: επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου
Camillus: Υ στο factus est

Qui: Υ στο fuerat
Diu: επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου
apud Ardeam: εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει το πλησίον
in exilio: εμπρόθετος προσδιορισμός της κατάστασης
fuerat: ρήμα
propter Praedam: εμπρόθετος προσδιορισμός του εξωτερικού αναγκαστικού αιτίου
Praedam: Υ στο divisam
Veientanam: επιθετικός προσδιορισμός στο praedam
Aequo: επιθετικός προσδιορισμός στο iure
Iure: αφαιρετική του τρόπου απ'το divisam
Divisam: επιθετική μετοχή στο fuerat
Absens: εναντιωματική μετοχή στο factus est
Dictator: Κ στο Camillus
Factus est: ρήμα
Is: Υ στο secutus est
Gallos: Α στο secutus est
Iam: επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου
Abeuntes: χρονική μετοχή απ'το secutus est
secutus est : ρήμα
quibus: Υ στο interemptis
interemptis: χρονική μετοχή απ'το recepit
aurum: Α στο recepit
omne: κατηγορηματικός προσδιορισμός στο aurum
recepit: ρήμα
Quod: Υ στο dedit
Illic: επιρρηματικός προσδιορισμός του τόπου
Appensum: αιτιολογική μετοχή απ'το dedit
Civitati: Α έμμεσο στο dedit
Nomen: Α άμεσο στο dedit
dedit: ρήμα
nam: επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου
Pisaurum: Κ στο civitas
Dicitur: ρήμα
Quod: αιτιολογικός σύνδεσμος
Illic: επιρρηματικός προσδιορισμός του τόπου
Aurum: Υ στο pensatum est
pensatum est: ρήμα
Post factum: εμπροθετος προσδιορισμός του χρόνου
Hoc: επιθετικός προσδιορισμός στο factum
Rediit: ρήμα
in exilium: εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει κίνηση σε τόπο
unde: επιρρηματικός προσδιορισμός του τόπου
tamen: επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου
rogatus: χρονική μετοχή στο reversus est
reversus est: ρήμα

ΜΑΘΗΜΑ XXIII LECTIO TERTIA ET VICESSIMA

ΕΝΑΣ ΥΠΕΡΟΧΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ 23: Aegrotabat Caecina Paetus, maritus Arriae, aegrotabat et filius. Filius mortuus est. Huic Arria funus ita paravit, ut ignoraretur a marito ; quin immo cum illa cubiculum mariti intraverat, vivere filium simulabat, ac marito persaepe interroganti, quid ageret puer, respondebat : « Bene quievit, libenter cibum sumpsit ». Deinde, cum lacrimae suae, diu cohibitae, vincerent prorumperentque, egrediebatur ; tum se dolori dabat et paulo post siccis oculis redibat. Scribonianus arma in Illyrico contra Claudium moverat ; fuerat Paetus in partibus eius et, occiso Scriboniano, Romam trahebatur. Erat ascensurus navem ; Arria milites orabat, ut simul imponeretur. Non impetravit : conduxit piscatoriam naviculam ingentemque navem secuta est.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Ήταν άρρωστος ο Καικίνας Παίτος, ο σύζυγος της Αρρίας, ήταν άρρωστος και ο γιος της. Ο γιος πέθανε. Για αυτόν η Αρρία την κηδεία με τέτοιο τρόπο ετοίμασε, ώστε να την αγνοεί ο άντρας της. Κι όχι μόνο αυτό, αλλά κάθε φορά που έμπαινε στην κρεβατοκάμαρα του άντρα της, προσποιούταν ότι ο γιος τους ζει. Και στον σύζυγό της, ο οποίος συχνά αναρωτιόταν τι κάνει το παιδί, απαντούσε: « κοιμήθηκε καλά, πρόθυμα πήρε την τροφή του». Αργότερα, μόλις τα δάκρυά της, τα οποία για πολύ ώρα συγκρατούσε, νικούσαν και ήταν έτοιμα να ξεσπάσουν, έβγαινε έξω. Τότε παρέδιδε τον εαυτό της στη θλίψη και λίγο αργότερα επέστρεφε με στεγνά τα μάτια. Ο Σκριβωνιανός στασίαζε στην Ιλλυρία ενάντια στον Κλαύδιο. Ο Παίτος ήταν με το μέρος του και, αφού σκοτώθηκε ο Σκριβωνιανός, τον οδηγούσαν σιδηροδέσμιο στη Ρώμη. Επρόκειτο να ανεβεί σε πλοίο. Η Αρρία παρακαλούσε τους στρατιώτες να επιβιβαστεί μαζί του. Δεν το κατόρθωσε. Νοίκιασε ένα μικρό ψαροκάικο και ακολούθησε το πελώριο πλοίο.

ΣΥΝΤΑΞΗ:

Aegrotabat: ρήμα
Caecina Paetus: Υ στο aegrotabat
Maritus: παράθεση στο Caecina Paetus
Arriae: γενική κτητική στο maritus
Aegrotabat: ρήμα
Filius: Υ στο aegrotabat
Filius: Υ στο mortuus est
Mortuus est: ρήμα
Huic: δοτική χαριστική απ' το paravit
Arria: Υ στο paravit
Funus: Α στο paravit

Ita: επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου
Paravit: ρήμα
Ut: συμπερασματικός σύνδεσμος
Ignoraretur: ρήμα
a marito: εμπρόθετος προσδιορισμός του ποιητικού αιτίου
quin immo: αντιθετικός σύνδεσμος
cum: χρονικός σύνδεσμος
illa: Υ στο intraverat
cubiculum: Α στο intraverat
mariti: γενική κτητική στο cubiculum
intraverat: ρήμα
vivere: ειδικό απαρέμφατο, Α στο simulabat
filium: Υ του vivere
simulabat: ρήμα
marito: Α στο respondebat
persaepe: επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου
interroganti: επιθετική μετοχή απ' το respondebat
quid: Α στο ageret
ageret: ρήμα
puer: Υ στο ageret
respondebat: ρήμα
Bene: επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου
Quievit: ρήμα
Libenter: επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου
Cibum: Α στο sumpsit
Sumpsit : ρήμα
Deinde: επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου
Lacrimae: Υ στο vincerent (και στη μετοχή cohibitae)
Suae: επιθετικός προσδιορισμός στο lacrimae
Diu: επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου
Cohibitae: επιθετική μετοχή απ' το vincerent
Vincerent: ρήμα
Prorumperent(que): ρήμα
Egrediebatur: ρήμα
Tum: επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου
Se: Α άμεσο στο dabat
Dolori: Α έμμεσο στο dabat
Dabat: ρήμα
Paulo: αφαιρετική του μέτρου
Post: επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου
Siccis: επιρρηματικό Κ του τρόπου απ' το redibat
Oculis: αφαιρετική του οργάνου (ή του τρόπου)
Redibat: ρήμα
Scribonianus: Υ στο moverat
Arma: Α στο moverat
in Illyrico: εμπρόθετος προσδιορισμός της στάσης σε τόπο
contra Claudium: εμπρόθετος προσδιορισμός της εναντίωσης

moverat: ρήμα
fuerat: ρήμα
Paetus: Υ στο fuerat και στο trahebatur
in partibus: εμπρόθετος προσδιορισμός της κατάστασης
eius: γενική κτητική στο partibus
occiso: απόλυτη αφαιρετική χρονική μετοχή απ' το trahebatur
Scriboniano: Υ της μετοχής occiso
Romam: αιτιατική που δηλώνει κατεύθυνση σε τόπο
Trahebatur: ρήμα
Erat Ascensurus: ρήμα
Navem: Α στο erat ascensurus
Arria: Υ στο orabat
Milites: Α στο orabat
Orabat: ρήμα
Simul: επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου
Imponeretur: ρήμα
Non impetravit: ρήμα
Conduxit: ρήμα
Piscatoriam: επιθετικός προσδιορισμός στο naviculam
Naviculam: Α στο conduxit
Ingentem(que): επιθετικός προσδιορισμός στο navem
Navem: Α στο secuta est
secuta est: ρήμα

ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ:

1. ut ignoraretur→ συμπερασματική. Εισάγεται με το ut. Εκφέρεται με υποτακτική παρατατικού γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου (paravit) και δηλώνει το σύγχρονο.
2. cum intraverat→ χρονική. Εισάγεται με το ν επαναληπτικό cum. Εκφέρεται με οριστική υπερσυντελίκου. Δηλώνει αόριστη επανάληψη στο παρελθόν.
3. quid ageret→ πλάγια ερωτηματική. Εισάγεται με την ερωτηματική αντωνυμία quae. Εκφέρεται με υποτακτική παρατατικού γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου (respondebat). Δηλώνει το σύγχρονο. Α στη μετοχή interroganti.
4. cum vincerent→ χρονική. Εισάγεται με τον ιστορικό cum. Εκφέρεται με υποτακτική παρατατικού γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου (egrediebatur). Δηλώνει το σύγχρονο.
5. ut imponeretur→ βουλητική. Εισάγεται με το ut. Εκφέρεται με υποτακτική παρατατικού γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου (orabat). Δηλώνει το σύγχρονο.

ΤΟ ΠΑΘΗΜΑ ΕΝΟΣ ΨΕΥΤΗ

ΚΕΙΜΕΝΟ 24: Cum P. Cornelius Nasica ad Ennium poetam venisset eique ab ostio quaerenti Ennium ancilla dixisset eum domi non esse, Nasica sensit illam domini iussu id dixisse et illum intus esse. Accipe nunc quid postea Nasica fecerit. Paucis post diebus cum Ennius ad Nasicam venisset et eum a ianua quaereret, exclamavit Nasica se domi non esse, etsi domi erat. Tum Ennius indignatus quod Nasica tam aperte mentiebatur : « Quid ? » inquit « Ego non cognosco vocem tuam ? » Visne scire quid Nasica responderit ? « Homo es impudens. Ego cum te quaererem, ancillae tuae credidi te domi non esse; tu mihi ipsi non credis ?»

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Όταν ο Πόμπλιος Κορνήλιος Νασικάς πήγε στον Έννιο τον ποιητή κι αυτός στην πόρτα ζητούσε τον Έννιο, μόλις η υπηρέτρια του είπε ότι εκείνος δεν ήταν σπίτι, ο Νασικάς κατάλαβε ότι αυτή με διαταγή του κυρίου της είχε πει αυτό, κι ότι εκείνος ήταν μέσα. Μάθε τώρα τι έκανε μετά ο Νασικάς. Μετά από λίγες ημέρες, όταν ο Έννιος πήγε στον Νασικά και τον ζητούσε στην πόρτα, αναφώνησε ο Νασικάς ότι αυτός δεν ήταν σπίτι, παρ' όλο που ήταν σπίτι. Τότε ο Έννιος επειδή αγανάκτησε που ο Νασικάς τόσο φανερά έλεγε ψέματα, «Τι;», είπε, «Εγώ δε γνωρίζω τη φωνή σου;» Θέλεις να μάθεις τι απάντησε ο Νασικάς; «Είσαι άνθρωπος αναιδής. Εγώ, όταν σε ζητούσα, πίστεψα την υπηρέτριά σου ότι δεν είσαι σπίτι. Εσύ εμένα τον ίδιο δεν πιστεύεις;»

ΣΥΝΤΑΞΗ:

P. Cornelius Nasica→ Υ στο venisset
ad Ennium→ εμπρόθετος προσδιορισμός της κίνησης σε πρόσωπο
poetam→ παράθεση στο Ennium
venisset→ρήμα
ei(que)→Υ του quqerenti
ab ostio→εμπρόθετος προσδιορισμός του τόπου
quaerenti→ επιθετική μετοχή από το dixisset
Ennium→Α στο quaerenti
Ancilla→Υ στο dixisset
Dixisset→ρήμα
Eum→ Υ στο non esse
Domi→ αφαιρετική της στάσης σε τόπο
non esse→ ειδικό απαρέμφατο, Α στο dixisset
Nasica→ Υ στο sensit
Sensit→ ρήμα
Illam→ Υ του dixisse
Domini→ γενική υποκειμενική στο iussu
Iussu→ αφαιρετική της αιτίας

Id→ Α στο dixisse
Dixisse→ ειδικό απαρέμφατο, Α στο sensit
Illum→ Υ του esse
Intus→ επιρρηματικός προσδιορισμός στάσης σε τόπο
Esse→ ειδικό απαρέμφατο, Α στο sensit
Accipe → ρήμα
Nunc→ επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου
Quid→ Α στο fecerit
Postea→ επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου
Nasica→ Υ στο fecerit
Fecerit→ ρήμα
Paucis→ επιθετικός προσδιορισμός στο diebus
post → επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου
diebus→ αφαιρετική του μέτρου
Ennius→ Υ στο venisset
ad Nasicam→ εμπρόθετος προσδιορισμός της κίνησης σε πρόσωπο
venisset→ ρήμα
eum→ Α στο quqereret
a ianua→ εμπρόθετος προσδιορισμός της στάσης σε τόπο
quaereret→ ρήμα
exclamavit→ ρήμα
Nasica→ Υ στο exclamavit
se → Υ στο non esse
domi→ επιρρηματικός προσδιορισμός της στάσης σε τόπο
non esse→ ειδικό απαρέμφατο, Α στο exclamavit
domi→ επιρρηματικός προσδιορισμός της στάσης σε τόπο
erat→ ρήμα
Tum→ επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου
Ennius→ Υ στο inquit (και στο indignatus)
Indignatus→ αιτιολογική μετοχή από το inquit
Nasica→ Υ στο mentiebatur
Tam→ επιρρηματικός προσδιορισμός του ποσού
Aperte→ επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου
mentiebatur → ρήμα
inquit→ ρήμα
Ego→ Υ στο non cognosco
non cognosco→ ρήμα
vocem→ Α στο cognosco
tuam→ επιθετικός προσδιορισμός στο vocem
Visne→ ρήμα
Scire→ τελικό απαρέμφατο, Α στο visne
Quid→ Α στο responderit
Nasica→ Υ στο responderit
Responderit→ ρήμα
Homo→ Κ στο tu
Es→ ρήμα
Impudens→ επιθετικός προσδιορισμός στο homo

Ego→ Υ στο quaererem
Te→ Α στο quaererem
Quaererem→ ρήμα
Ancillae→ Α στο credidi
Tuae→ επιθετικός προσδιορισμός στο ancillae
Credidi→ ρήμα
Te→ Υ του non esse
Domi→ επιρρηματικός προσδιορισμός της στάσης σε τόπο
non esse→ ειδικό απαρέμφατο, Α στο credidi
tu→ Υ στο non credis
mihi→ Α στο non credis
ipsi→ κατηγορηματικός προσδιορισμός στο mihi
non credis→ ρήμα

<u>ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ</u>:

1. cum venisset//dixisset→ χρονικές. Εισάγονται με τον ιστορικό cum. Εκφέρονται με υποτακτική υπερσυντελίκου γιατί εξαρτώνται από ρήμα ιστορικού χρόνου (sensit) και δηλώνουν το προτερόχρονο.
2. quid fecerit → πλάγια ερωτηματική. Εισάγεται με την ερωτηματική αντωνυμία quid. Εκφέρεται με υποτακτική παρακειμένου γιατί εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου (accipe). Δηλώνει το προτερόχρονο. Χρησιμεύει ως Α του accipe.
3. cum venisset→ χρονική. Εισάγεται με τον ιστορικό cum. Εκφέρεται με υποτακτική υπερσυντελίκου γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου (exclamavit) και δηλώνει το προτερόχρονο.
4. cum quqereret→ χρονική. Εισάγεται με τον ιστορικό cum. Εκφέρεται με υποτακτική παρατατικού γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου (exclamavit). Δηλώνει το σύγχρονο.
5. etsi erat→ εναντιωματική. Εισάγεται με το etsi. Εκφέρεται με οριστική παρατατικού γιατί δηλώνει το πραγματικό.
6. quod mentiebatur→ ουσιαστική. Εισάγεται με το quod. Εκφέρεται με οριστική. Εκφράζει αιτία και χρησιμεύει ως Α στο indignatus.
7. quid responderit→ πλάγια ερωτηματική. Εισάγεται με την ερωτηματική αντωνυμία quid. Εκφέρεται με υποτακτική παρακειμένου γιατί εξαρτάται από το απαρέμφατο (scire) που εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου (vis→ενεστώτας) και δηλώνει το προτερόχρονο. Χρησιμεύει ως Α του scire.
8. cum quaererem→ χρονική. Εισάγεται με τον ιστορικό cum. Εκφέρεται με υποτακτική παρατατικού γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου (credidi) και δηλώνει το σύγχρονο.

ΠΩΣ ΕΝΑ ΣΥΚΟ ΣΤΑΘΗΚΕ ΑΦΟΡΜΗ ΝΑ ΚΑΤΑΣΤΡΑΦΕΙ Η ΚΑΡΧΗΔΟΝΑ

ΚΕΙΜΕΝΟ 25: Cato attulit quodam die in curiam ficum praecocem ex Carthagine ostendensque patribus « Interrogo vos » inquit « quando hanc ficum decerptam esse putetis ex arbore». Cum omnes recentem esse dixissent, «Atqui ante tertium diem» inquit «scitote decerptam esse Carthagine. Tam prope a muris habemus hostem! Itaque cavete periculum, tutamini patriam. Opibus urbis nolite confidere. Fiduciam, quae nimia vobis est, deponite. Neminem credideritis patriae consulturum esse, nisi vos ipsi patriae consulueritis. Mementote rem publicam in extremo discrimine quondam fuisse !» Statimque sumptum est Punicum bellum tertium, quo Carthago deleta est.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Ο Κάτωνας έφερε κάποια μέρα στη Σύγκλητο ένα σύκο πρώιμο από την Καρχηδόνα και δείχνοντάς το στους Συγκλητικούς «Σας ρωτώ», είπε, «πότε νομίζετε ότι αυτό το σύκο κόπηκε από το δέντρο;» Όταν όλοι του είπαν ότι είναι φρέσκο, «κι όμως, πριν τρεις μέρες », είπε, «μάθετε ότι έχει κοπεί από την Καρχηδόνα. Τόσο κοντά στα τείχη μας έχουμε τον εχθρό! Έτσι, λοιπόν, προσέξτε τον κίνδυνο, προστατέψτε την πατρίδα. Τις δυνάμεις της πόλης μην εμπιστεύεστε. Την αυτοπεποίθηση, η οποία είναι υπερβολική σε' σας, να αποβάλετε. Κανένας μην πιστεύετε ότι θα φροντίσει για την πατρίδα, αν εσείς οι ίδιοι δεν φροντίσετε για την πατρίδα. Θυμηθείτε ότι η πολιτεία κάποτε βρέθηκε στον έσχατο κίνδυνο». Αμέσως ξεκίνησε ο τρίτος Καρχηδονιακός πόλεμος, κατά τη διάρκεια του οποίου καταστράφηκε η Καρχηδόνα.

ΣΥΝΤΑΞΗ:

Cato→ Υ στο attulit
Attulit→ ρήμα
Quodam→ επιθετικός προσδιορισμός στο die
Die→ αφαιρετική του χρόνου
in curiam→ εμπρόθετος προσδιορισμός του τόπου
ficum→ Α στο attulit
praecocem→ κατηγορηματικός προσδιορισμός στο ficus
ex Carthagine→ εμπρόθετος προσδιορισμός της προέλευσης
ostendens(que)→ τροπική μετοχή από το inquit
patribus→ Α στο ostendens
Interrogo→ ρήμα
Vos→ Α στο interrogo
Inquit→ ρήμα
Quando→ επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου
Hanc→ επιθετικός προσδιορισμός στο ficum
Ficum→ Υ στο decerptam esse

decerptam esse→ ειδικό απαρέμφατο, Α στο putetis
putetis→ ρήμα
ex arbore→ εμπρόθετος προσδιορισμός της απομάκρυνσης
Omnes→ Υ στο dixissent
Recentem→ Κ στο ficum
esse→ ειδικό απαρέμφατο, Α στο dixissent
dixissent→ ρήμα
ante diem→ εμπρόθετος προσδιορισμός του χρόνου
tertium→ επιθετικός προσδιορισμός στο diem
inquit→ ρήμα
scitote→ ρήμα
decerptam esse→ ειδικό απαρέμφατο, Α στο scitote
Carthagine→ αφαιρετική στάσης σε τόπο
Tam→ επιρρηματικός προσδιορισμός του ποσού
Prope→ επιρρηματικός προσδιορισμός του τόπου
a muris→ εμπρόθετος προσδιορισμός της αναφοράς
habemus→ ρήμα
hostem→ Α στο habemus
Cavete→ ρήμα
Periculum→ Α στο cavete
Tutamini→ ρήμα
Patria→ Α στο tutamini
Opibus→ αφαιρετική του μέσου
Urbis→ γενική κτητική στο opibus
Nolite→ ρήμα
Confidere→ τελικό απαρέμφατο, Α στο nolite
Fiduciam→ Α στο deponite
Quae→ Υ στο est
Nimia→ Κ στο quae
Vobis→ δοτική προσωπική κτητική
Est→ ρήμα
Deponite→ ρήμα
Neminem→ Υ στο consulturum esse
Credideritis→ ρήμα
Patriae→ δοτική χαριστική
consulturum esse→ ειδικό απαρέμφατο, Α στο credideritis
vos→ Υ στο consulueritis
ipsi→ κατηγορηματικός προσδιορισμός στο vos
patriae→ δοτική χαριστική
consulueritis→ ρήμα
Mementote→ ρήμα
Rem→ Υ στο fuisse
Publicam→ επιθετικός προσδιορισμός στο rem
in discrimine → εμπρόθετος προσδιορισμός της κατάστασης
extremo→ επιθετικός προσδιορισμός στο discrimine
quondam→ επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου
fuisse→ ειδικό απαρέμφατο, Α στο mementote

Statim(que)→ επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου
sumptum est→ ρήμα
Punicum→ επιθετικός προσδιορισμός στο bellum
Bellum→ Υ στο sumptum est
Tertium→ επιθετικός προσδιορισμός στο bellum
Quo→ αφαιρετική του χρόνου
Carthago→ Υ στο deleta est
deleta est→ ρήμα

ΜΑΘΗΜΑ XXVII LECTIO SEPTIMA ET VICESSIMA

ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΩΡΙΜΑΖΕΙ ΟΠΩΣ ΟΙ ΚΑΡΠΟΙ

ΚΕΙΜΕΝΟ 27: Cum Accius ex urbe Roma Tarentum venisset, ubi Pacuvius grandi iam aetate recesserat, devertit ad eum. Accius, qui multo minor natu erat, tragoediam suam, cui « Atreus » nomen est, ei desideranti legit. Tum Pacuvius dixit sonora quidem esse et grandia quae scripsisset, sed videri tamen ea sibi duriora et acerbiora. « Ita est » inquit Accius « ut dicis ; neque id me sane paenitet ; meliora enim fore spero, quae deinceps scribam. Nam quod in pomis est, idem esse aiunt in ingeniis : quae dura et acerba nascuntur, post fiunt mitia et iucunda ; sed quae gignuntur statim vieta et mollia, non matura mox fiunt sed putria.»

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Όταν ο Άκκιος πήγε από τη Ρώμη στον Τάραντα, όπου είχε αποσυρθεί ο Πακούβιος, σε μεγάλη πια ηλικία, έμεινε σ' αυτόν. Ο Άκκιος, ο οποίος ως προς την ηλικία ήταν πολύ μικρότερος, την τραγωδία του, της οποίας το όνομα ήταν «Ατρέας», μετά από επιθυμία του, του διάβασε. Τότε ο Πακούβιος είπε ότι είναι βέβαια ηχηρά και μεγαλόπρεπα όσα έχει γράψει, αλλά ότι του φαίνονται όμως αυτά κάπως τραχιά και άγουρα. «Έτσι είναι», είπε ο Άκκιος, «όπως τα λες. Ούτε βέβαια μετανιώνω γι' αυτό. Γιατί ελπίζω ότι θα είναι καλύτερα αυτά που θα γράψω στη συνέχεια. Γιατί αυτό που ισχύει για τους καρπούς, το ίδιο λένε ότι συμβαίνει και με το πνεύμα: όσοι γεννιούνται σκληροί και άγουροι στη συνέχεια γίνονται γλυκείς και ευχάριστοι. Αλλά όσοι γεννιούνται από την αρχή μαραμένοι και μαλακοί, δεν ωριμάζουν αργότερα, άλλα γίνονται σάπιοι.»

ΣΥΝΤΑΞΗ:

Accius→ Υ στο venisset
ex urbe→ εμπρόθετος της απομάκρυνσης
Roma→ επεξήγηση στο urbe
Tarentum→ αιτιατική κίνησης σε τόπο
Venisset→ ρήμα

Ubi→ επιρρηματικός του τόπου
Pacuvius→ Υ στο recesserat
Grandi→ επιθετικός προσδιορισμός στο aetate
Iam→ επιρρηματικός του χρόνου
Aetate→ αφαιρετική του χρόνου
Recesserat→ ρήμα
Devertit→ ρήμα
ad eum→ εμπρόθετος της κίνησης σε πρόσωπο
Accius→ Υ στο legit
Qui→ Υ στο erat
Multo→ αφαιρετική του μέτρου
Minor→ Κ στο qui
Natu→ αφαιρετική της αναφοράς
Erat→ ρήμα
Tragoediam→ Α άμεσο στο legit
Suam→ επιθετικός προσδιορισμός στο tragoediam
Cui→ δοτική προσωπική κτητική
Atreus→ Κ στο nomen
Nomen→ Υ στο est
Est→ ρήμα
Ei→ Α έμμεσο στο legit, Υ στο desideranti
Desideranti→ αιτιολογική μετοχή απ' το legit
Legit→ ρήμα
Tum→ επιρρηματικός του χρόνου
Pacuvius→ Υ στο dixit
Dixit→ ρήμα
Sonora→ Κ στο quae
Esse→ ειδικό απαρέμφατο, Α στο dixit
Grandia→ Κ στο quae
Quae→ Υ στο scripsisset
Scripsisset→ ρήμα
Videri→ ειδικό απαρέμφατο, Α στο dixit
Ea→ Υ στο esse και στο videri
Sibi→ δοτική του κρίνοντος προσώπου
Duriora→ Κ στο ea
Acerbiora→ Κ στο ea
Ita→ επιρρηματικός του τρόπου
Est→ ρήμα
Inquit→ ρήμα
Accius→ Υ στο inquit
Dicis→ ρήμα
Id→ Υ στο paenitet
Me→ αιτιατική του προσώπου που μετανιώνει
Sane→ επιρρηματικός του τρόπου
Paenitet→ ρήμα
Meliora→ Κ στο quae
Fore→ ειδικό απαρέμφατο, Α στο spero

Spero→ ρήμα
Quae→ Α στο scribam
Deinceps→ επιρρηματικός του χρόνου
Scribam→ ρήμα
Quod→ Υ στο est
in pomis→ εμπρόθετος του τόπου (μεταφορικά)
est→ ρήμα
idem→ Υ στο esse
esse→ ειδικό απαρέμφατο, Α στο aiunt
aiunt→ ρήμα
in ingeniis→ εμπρόθετος του τόπου (μεταφορικά)
quae→Υ στο nascuntur
dura→ Κ στο quae
acerba→ Κ στο quae
nascuntur→ ρήμα
post→ επιρρηματικός του χρόνου
fiunt→ ρήμα
mitia→ Κ στο quae
iucunda→ Κ στο quae
quae→ Υ στο gignuntur
gignuntur→ ρήμα
statim→ επιρρηματικός του χρόνου
vieta→ Κ στο quae
et mollia→ Κ στο quae
matura→ Κ στο quae
mox→ επιρρηματικός του χρόνου
fiunt→ ρήμα
putria→ Κ στο quae

ΜΑΘΗΜΑ XXVIII LECTIO DUOTETRICESSIMA

ΣΤΑ ΙΧΝΗ ΕΝΟΣ ΔΡΑΠΕΤΗ ΔΟΥΛΟΥ

<u>ΚΕΙΜΕΝΟ 28</u>: Aesopi nostri Licinus servus tibi notus Roma Athenas fugit. Is Athenis apud Patronem Epicureum paucos menses pro libero fuit, inde in Asia abiit. Postea Plato quidam Sardianus, cum eum fugitivum esse ex Aesopi litteris cognovisset, hominem comprehendit et in custodiam Ephesi tradidit. Tu hominem investiga, quaeso, summaque diligentia vel Romam mitte vel Epheso rediens tecum deduc. Noli spectare quanti homo sit. Parvi enim preti est, qui tam nihili est. Sed, propter servi scelus et audaciam, tanto dolore Aesopus est adfectus, ut nihil ei gratius possit esse quam recuperatio fugitivi.

<u>ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ</u>: Ο Λίκινος, δούλος του Αισώπου μας, ο οποίος είναι γνωστός σε' σένα, από τη Ρώμη έφυγε προς την Αθήνα. Αυτός, στην Αθήνα ήταν κοντά στον Πάτρωνα τον επικούρειο μερικές ημέρες ως ελεύθερος, κι από' κει έφυγε στην Ασία. Αργότερα, κάποιος Πλάτωνας από τις Σάρδεις, μόλις έμαθε ότι αυτός ήταν δραπέτης, από επιστολές του Αισώπου, τον άνθρωπο συνέλαβε και τον παρέδωσε στην Έφεσο για να φυλακιστεί. Εσύ αναζήτησε τα ίχνη αυτού του ανθρώπου, σε παρακαλώ, και με μεγάλη φροντίδα είτε στη Ρώμη στείλε είτε από την Έφεσο καθώς επιστρέφεις φέρε αυτόν μαζί σου. Μη σε απασχολήσει ποιας αξίας είναι ο άνθρωπος. Γιατί μικρής αξίας είναι όποιος είναι τόσο τιποτένιος. Αλλά, εξαιτίας της ελεεινής πράξης και του θράσους του δούλου, από τόση οργή ο Αίσωπος γέμισε, ώστε τίποτα γι' αυτόν πιο ευχάριστο δε θα μπορούσε να υπάρξει από την επανάκτηση του δραπέτη.

<u>ΣΥΝΤΑΞΗ</u>:

Aesopi→ γενική κτητική στο servus
Nostri→ επιθετικός προσδιορισμός στο Aesopi
Licinus→ Υ στο fugit
Servus→ παράθεση στο Licinus
Tibi→ δοτική προσωπική
Notus→ επιθετική μετοχή
Roma→ αφαιρετική κίνησης από τόπο
Athenas→ αιτιατική κίνησης σε τόπο
Fugit→ ρήμα
Is→ Υ στο fuit
Athenis→ αφαιρετική στάσης σε τόπο
apud Patronem→ εμπρόθετος προσδιορισμός του πλησίον
Epicureum→ επιθετικός προσδιορισμός στο Patronem
Paucos→ επιθετικός προσδιορισμός στο menses
Menses→ αιτιατική του χρόνου
pro libero→ εμπρόθετος προσδιορισμός σε θέση κατηγορουμένου
fuit→ ρήμα
inde→ επιρρηματικός προσδιορισμός του τόπου
in Asia→ εμπρόθετος προσδιορισμός της κίνησης σε τόπο
abiit→ ρήμα
Postea→ επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου
Plato→ Υ στο cognovisset
Quidam→ επιθετικός προσδιορισμός στο Plato
Sardianus→ παράθεση στο Plato
Eum→ Υ στο esse
Fugitivum→ Κ στο eum
Esse→ ειδικό απαρέμφατο, Α στο cognovisset
ex litteris→ εμπρόθετος προέλευσης (αιτίας)
Aesopi→ γενική του δημιουργού στο litteris
Cognovisset→ ρήμα
Hominem→ Α στο comprehendit

Comprehendit→ ρήμα
in custodiam→ εμπρόθετος προσδιορισμός του σκοπού
Ephesi→ γενική της στάσης σε τόπο
Tradidit→ ρήμα
Tu→ Υ στο investiga
Hominem→ Α στο investiga
Investiga→ ρήμα
Quaeso→ ρήμα
Summaque→ κατηγορηματικός προσδιορισμός στο diligentia
Diligentia→ αφαιρετική του τρόπου
Romam→ αιτιατική της κίνησης σε τόπο
Mitte→ ρήμα
Epheso→ αφαιρετική κίνησης από τόπο
Rediens→ χρονική μετοχή απ' το deduc
Tecum→εμπρόθετος προσδιορισμός της συνοδείας (αναστροφή)
Deduc→ ρήμα
Noli→ ρήμα
Spectare→ τελικό απαρέμφατο, Α στο noli
Quanti→ γενική της αξίας
Homo→ Κ στο ille (το νοητό Υ του sit)
Sit→ ρήμα
Parvi→ επιθετικός προσδιορισμός στο preti
Preti→ γενική της αξίας
Est→ ρήμα
Qui→ Υ στο est
Tam→ επιρρηματικός προσδιορισμός του ποσού
Nihili→ γενική της αξίας
Est→ ρήμα
Propter scelus→εμπρόθετος του εξωτερικού αναγκαστικού αιτίου
propter audaciam→ εμπρόθετος του εξωτερικού αναγκαστικού αιτίου
servi→ γενική υποκειμενική στα scelus, audaciam
tanto→ επιθετικός προσδιορισμός στο dolore
dolore→ αφαιρετική του ποιητικού αιτίου
Aesopus→ Υ στο adfectus est
est adfectus→ ρήμα
nihil→ Υ στο possit
ei→ δοτική ως συμπλήρωμα επιθέτου (του gratius)
gratius→ Κ στο nihil
possit→ ρήμα
esse→ τελικό απαρέμφατο, Α στο possit
quam recuperatio→ β' όρος σύγκρισης
fugitivi→ γενική αντικειμενική στο recuperatio

ΜΑΘΗΜΑ XXIX **LECTIO UNDETRICESSIMA**

Ο ΟΚΤΑΒΙΑΝΟΣ, Ο ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΚΟΡΑΚΙ

ΚΕΙΜΕΝΟ 28: Cum Octavianus post victoriam Actiacam Romam rediret, homo quidam ei occurit corvum tenens; eum instituerat haec dicere: «Ave, Caesar, victor imperator». Caesaris multum interfuit corvum emere; itaque viginti milibus sestertium eum emit. Id exemplum sutorem quendam incitavit, ut corvum doceret parem salutationem. Diu operam frustra impendebat ; quotiescumque avis non respondebat, sutor dicere solebat « Oleum et operam perdidi ». Tandem corvus salutationem didicit et sutor, cupidus pecuniae, eum Caesari attulit. Audita salutatione Caesar dixit : « Domi satis salutationum talium audio ». Tum venit corvo in mentem verborum domini sui : « Oleum et operam perdidi ». Ad haec verba Augustus risit emitque avem tanti, quanti nullam adhuc emerat.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Όταν ο Οκταβιανός, μετά τη νίκη στο Άκτιο, γύρισε στη Ρώμη, κάποιος άνθρωπος πήγε να τον συναντήσει κρατώντας ένα κοράκι. Σ' αυτό είχε διδάξει να λέει αυτά: «Χαίρε Καίσαρ, νικητή αυτοκράτορα». Ο Καίσαρας πολύ ενδιαφέρθηκε να αγοράσει το κοράκι. Έτσι, λοιπόν, το αγόρασε για είκοσι χιλιάδες σηστερτίους. Αυτό το παράδειγμα παρακίνησε κάποιον παπουτσή (ώστε) να διδάξει σ' ένα κοράκι τον ίδιο χαιρετισμό. Για πολύ καιρό μάταια ξόδευε τις δυνάμεις του. Κάθε φορά που το πουλί δεν απαντούσε, ο παπουτσής συνήθιζε να λέει: «Κρίμα στον κόπο μου». Επιτέλους το κοράκι έμαθε τον χαιρετισμό και ο παπουτσής, επιθυμώντας χρήματα, το πήγε στον Καίσαρα. Όταν ακούστηκε ο χαιρετισμός ο Καίσαρας είπε: «Στο σπίτι μου πολλούς τέτοιους χαιρετισμούς ακούω». Τότε στο νου του κορακιού ήρθαν τα λόγια του κυρίου του: «Κρίμα στον κόπο μου». Μ' αυτά τα λόγια ο Αύγουστος γέλασε κι αγόρασε το πουλί με τόσα χρήματα, με όσα τίποτα μέχρι τότε δεν είχε αγοράσει.

ΣΥΝΤΑΞΗ:
Octavianus→ Υ στο rediret
post victoriam→ εμπρόθετος προσδιορισμός χρόνου
Actiacam→ επιθετικός προσδιορισμός στο victoriam
Romam→ αιτιατική κίνησης σε τόπο
Rediret→ ρήμα
Homo→ Υ στο occurit
Quidam→ επιθετικός προσδιορισμός στο homo
Ei→ Α στο occurit
Occurit→ ρήμα
Corvum→ Α στο tenens
Tenens→ επιθετική μετοχή από το occurit
Eum→ Α στο instituerat
Instituerat→ ρήμα
Haec→ σύστοιχο Α στο dicere
Dicere→ τελικό απαρέμφατο, Α στο instituerat
Ave→ ρήμα

Caesar→ κλητική προσφώνηση
Victor→ επιθετικός προσδιορισμός στο imperator
Imperator→ παράθεση στο Caesar
Caesaris→ γενική του ενδιαφερόμενου προσώπου απ' το interfuit
Multum→ επιρρηματικός προσδιορισμός του ποσού
Interfuit→ ρήμα
Corvum→ Α στο emere
Emere→ τελικό απαρέμφατο, Α στο interfuit
Ita(que)→επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου
Viginti→ επιθετικός προσδιορισμός στο milibus
Milibus→ αφαιρετική της αξίας
Sestertium→ γενική του περιεχομένου στο milibus
Eum→ Α στο emit
Emit→ ρήμα
Id→ επιθετικός προσδιορισμός στο exemplum
Exemplum→ Υ στο incitavit
Sutorem→ Α στο incitavit
Quendam→ επιθετικός προσδιορισμός στο sutorem
Incitavit→ ρήμα
Corvum→ Α άμεσο στο doceret
Doceret→ ρήμα
Parem→ επιθετικός προσδιορισμός στο salutationem
Salutationem→ Α έμμεσο στο doceret
Diu→ επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου
Operam→ Α στο impendebat
Frustra→ επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου
Impendebat→ ρήμα
Quotiescum(que)→επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου
Avis→ Υ στο non respondebat
non respondebat→ ρήμα
sutor→ Υ στο solebat
dicere→ τελικό απαρέμφατο, Α στο solebat
solebat→ ρήμα
Oleum→ Α στο perdidi
Operam→ Α στο perdidi
Perdidi→ ρήμα
Tandem→ επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου
Corvus→ Υ στο didicit
Salutationem→ Α στο didicit
Didicit→ ρήμα
Sutor→ Υ στο attulit
Cupidus→ επιρρηματικό κατηγορούμενο του τρόπου
Pecuniae→ γενική ως συμπλήρωμα επιθέτου (του cupidus)
Eum→ Α άμεσο στο attulit
Caesari→ Α έμμεσο στο attulit
Attulit→ ρήμα
Audita→ αφαιρετική απόλυτη χρονική μετοχή

Salutatione→ Υ της μετοχής audita
Caesar→ Υ στο dixit
Dixit→ ρήμα
Domi→ επιρρηματικός προσδιορισμός της στάσης σε τόπο
Satis→ επιρρηματικός προσδιορισμός του ποσού
Salutationum→ γενική διαιρετική
Talium→ επιθετικός προσδιορισμός στο salutationum
Audio→ ρήμα
Tum→ επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου
Venit→ ρήμα
Corvo→ δοτική προσωπική
in mentem→ εμπρόθετος προσδιορισμός της κίνησης σε τόπο
verborum→ Α στο venit
domini→ γενική υποκειμενική στο verborum
sui→ επιθετικός προσδιορισμός στο domini
Oleum→ Α στο perdidi
Operam→ Α στο perdidi
Perdidi→ ρήμα
Ad verba→ εμπρόθετος προσδιορισμός του χρόνου
Haec→ επιθετικός προσδιορισμός στο verba
Augustus→ Υ στο risit
Risit→ ρήμα
Emit(que)→ ρήμα
Avem→ Α στο emit(que)
Tanti→ γενική της αξίας απ' το emit
Quanti→ γενική της αξίας απ' το emit
Nullam→ σύστοιχο Α στο emerat
Adhuc→ επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου
Emerat→ ρήμα

ΜΑΘΗΜΑ XXX LECTIO TRICESSIMA

Ο ΛΙΚΙΝΙΟΣ ΜΟΥΡΗΝΑΣ ΚΑΙ ΤΑ ΗΘΗ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ 30: Hic vero, iudices, et fuit in Asia et viro fortissimo, patri suo, mango adiumento in periculis, solacio in laboribus, gratulationi in victoria fuit. Et si habet Asia suspicionem quandam luxuriae, Murenam laudare debemus, quod Asiam vidit sed in Asia continenter vixit. Quam ob rem accusatores non Asiae nomen Murenae obiecerunt, ex qua laus familiae, memoria generi, honos et gloria nomini constituta est, sed aliquod flagitium ac dedecus aut in Asia suspectum aut ex Asia deportatum. Meruisse vero stipendia in eo bello virtutis fuit; patre imperatore libentissime meruisse pietatis fuit; finem stipendiorum patris victoriam ac triumphum fuisse felicitatis fuit.

<u>ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ</u>: Αυτός όμως, δικαστές, και έζησε στην Ασία και για τον πατέρα του, έναν άντρα γενναιότατο, υπήρξε μεγάλη βοήθεια στους κινδύνους, παρηγοριά στους μόχθους, συγχάρηκε στις νίκες. Κι αν η Ασία έχει κάποια υποψία τρυφής, οφείλουμε να επαινούμε τον Μουρήνα, επειδή είδε την Ασία αλλά στην Ασία έζησε με εγκράτεια. Γι' αυτόν τον λόγο οι κατήγοροι δεν κατηγόρησαν τον Μουρήνα για το όνομα Ασία, χάρη στο οποίο δημιουργήθηκε έπαινος για την οικογένεια, υστεροφημία για το γένος, τιμή και δόξα για το όνομα, αλλά κάποιο άλλο όνειδος και ντροπή είτε στην Ασία φορτώνεται είτε από την Ασία προέρχεται. Όμως, υπήρξε δείγμα ανδρείας το ότι υπηρέτησε στο στρατό σ' αυτόν τον πόλεμο. Υπήρξε δείγμα σεβασμού το ότι υπηρέτησε πρόθυμα τον πατέρα του όσο ήταν στρατηγός. Υπήρξε ένδειξη καλής τύχης το ότι το τέλος της θητείας του συνέπεσε με τη νίκη και τον θρίαμβο του πατέρα του.

<u>ΣΥΝΤΑΞΗ</u>:
Hic→ Υ στο fuit
Iudices→ κλητική προσφώνηση
Fuit→ ρήμα
in Asia→ εμπρόθετος της στάσης σε τόπο
viro→ παράθεση στο patri
fortissimo→ επιθετικός προσδιορισμός στο viro
patri→ δοτική χαριστική από το fuit
suo→ επιθετικός προσδιορισμός στο suo
mango→ επιθετικός προσδιορισμός στο adiumento
adiumento→ δοτική του σκοπού απ' το fuit
in periculis→ εμπρόθετος της κατάστασης
solacio→ δοτική του σκοπού απ' το fuit
in laboribus→ εμπρόθετος της κατάστασης
gratulationi→ δοτική του σκοπού απ' το fuit
in victoria→ εμπρόθετος της κατάστασης
fuit→ ρήμα
habet→ ρήμα
Asia→ Υ στο habet
Suspicionem→ Α στο habet
Quandam→ επιθετικός προσδιορισμός στο suspicionem
Luxuriae→ γενική αντικειμενική στο suspicionem
Murenam→ Α στο laudare
Laudare→ τελικό απαρέμφατο, Α στο debemus
Debemus→ ρήμα
Asiam→ Α στο vidit
Vidit→ ρήμα
in Asia→ εμπρόθετος της στάσης σε τόπο
continenter→ επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου
vixit→ ρήμα
Quam→ επιθετικός προσδιορισμός στο rem

ob rem→ εμπρόθετος της αιτίας
accusatores→ Υ στο non obiecerunt
Asiae→ γενική επεξηγηματική στο nomen
Nomen→ Α άμεσο στο obiecerunt
Murenae→ Α έμμεσο στο obiecerunt
Obiecerunt→ ρήμα
ex qua→ εμπρόθετος της αιτίας
laus→ Υ στο constituta est
familiae→ δοτική χαριστική στο laus
memoria→ Υ στο constituta est
generi→ δοτική χαριστική στο memoria
honos→ Υ στο constituta est
gloria→ Υ στο constituta est
nomini→ δοτική χαριστική στα honos και gloria
constituta est→ ρήμα
aliquod→ επιθετικός προσδιορισμός στο flagitium
flagitium→ Α στις μετοχές suspectum και deportatum
dedecus→ Α στις μετοχές suspectum και deportatum
in Asia→ εμπρόθετος στάσης σε τόπο
suspectum→ επιθετική μετοχή
ex Asia→ εμπρόθετος της προέλευσης
deportatum→ επιθετική μετοχή
Meruisse→ ειδικό απαρέμφατο, Υ στο fuit
Stipendia→ Α στο meruisse
in bello→ εμπρόθετος του χρόνου
eo→ επιθετικός προσδιορισμός στο bello
virtutis→ γενική κατηγορηματική του χαρακτηριστικού γνωρίσματος
fuit→ ρήμα
patre→ Υ στη μετοχή που εννοείται
imperatore→ Κ στο patre (ιδιόμορφη αφαιρετική απόλυτη χρον. μετοχή)
libentissime→ επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου
meruisse→ ειδικό απαέμφατο, Υ στο fuit
pietatis→ γενική κατηγορηματική του χαρακτηριστικού γνωρίσματος
fuit→ ρήμα
finem→ Υ στο fuisse
stipendiorum→ γενική υποκειμενική στο finem
patris→ γενική υποκειμενική στο victoriam
victoriam→ Κ στο finem
triumphum→ Κ στο finem
fuisse→ ειδικό απαρέμφατο, Υ στο fuit
felicitatis→ γενική κατηγορηματική του χαρακτηριστικού γνωρίσματος
fuit→ ρήμα

Η ΓΕΝΝΑΙΟΤΗΤΑ ΔΕ ΒΓΑΙΝΕΙ ΠΑΝΤΑ ΣΕ ΚΑΛΟ

ΚΕΙΜΕΝΟ 31: Bello Latino T. Manlius consul nobili genere natus exercitui Romanorum praefuit. Is cum aliquando castris abiret, edixit ut omnes pugna abstinerent. Sed Paulo post filius eius castra hostium praeterequitavit et a duce hostium his verbis proelio lacessitus est: «Congrediamur, ut singularis proelii eventu cernatur, quanto miles Latinus Romano virtute antecellat». Tum adulescens, viribus suis confisus et cupiditate pugnandi permotus, iniussu consulis in certamen ruit; et fortior hoste, hasta eum transfixit et armis spoliavit. Statim hostes fuga salutem petiverunt. Sed consul, cum in castra revertisset, adulescentem, cuius opera hostes fugati erant, morte multavit.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Κατά τη διάρκεια του Λατινικού πολέμου ο Τίτος Μάνλιος, ύπατος που καταγόταν από αριστοκρατική γενιά, είχε την αρχηγία του ρωμαϊκού στρατού. Αυτός κάποτε, καθώς έφευγε απ' το στρατόπεδο, διέταξε όλοι να απέχουν από τη μάχη. Όμως, λίγο αργότερα, ο γιος του πέρασε έφιππος απ' το στρατόπεδο των εχθρών και προκλήθηκε σε μάχη από τον αρχηγό των εχθρών με αυτά τα λόγια: «ας μονομαχήσουμε για να φανεί από την έκβαση της μονομαχίας πόσο ένας Λατίνος στρατιώτης ξεπερνά έναν Ρωμαίο στην ανδρεία». Τότε ο νεαρός, επειδή στηριζόταν στις δυνάμεις του και επειδή παρασύρθηκε από την επιθυμία για μάχη, αντίθετα με τη διαταγή του υπάτου, όρμησε στη μάχη. Και, καθώς ήταν δυνατότερος από τον εχθρό, τον διαπέρασε με το δόρυ και τον απογύμνωσε από τα άρματά του. Αμέσως οι εχθροί ζήτησαν τη σωτηρία στη φυγή. Όμως, ο ύπατος, όταν επέστρεψε στο στρατόπεδο, τον νεαρό, με τις ενέργειες του οποίου οι εχθροί τράπηκαν σε φυγή, τιμώρησε με θάνατο.

ΣΥΝΤΑΞΗ:

Bello→ αφαιρετική του χρόνου
Latino→ επιθετικός προσδιορισμός στο bello
T. Manlius→ Υ στο praefuit
Consul→ παράθεση στο T.Manlius
Nobili→ επιθετικός προσδιορισμός στο genere
Genere→ αφαιρετική της καταγωγής
Natus→ επιθετική μετοχή απ' το praefuit
Exercitui→ Α στο praefuit
Romanorum→ γενική κτητική στο exercitui
Praefuit→ ρήμα
Is→ Υ στα abiret, edixit
Aliquando→ επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου
Castris→ αφαιρετική της απομάκρυνσης
Abiret→ ρήμα
Edixit→ ρήμα

Omnes→ Υ στο abstinerent
Pugna→ αφαιρετική της απομάκρυνσης
Abstinerent→ ρήμα
Paulo→ αφαιρετική του μέτρου
Post→ επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου
Filius→ Υ στο praeterequitavit
Eius→ επιθετικός προσδιορισμός στο filius
Castra→ Α στο praeterequitavit
Hostium→ γενική κτητική στο castra
Praeterequitavit→ ρήμα
a duce→ εμπρόθετος του ποιητικού αιτίου στο lacessitus est
hostium→ γενική κτητική στο duce
his→ επιθετικός προσδιορισμός στο verbis
verbis→ αφαιρετική οργανική του μέσου
proelio→ Α στο lacessitus est
lacessitus est→ ρήμα
Congrediamur→ ρήμα
Singularis→ επιθετικός προσδιορισμός στο proelii
Proelii→ γενική υποκειμενική στο eventu
Eventu→ αφαιρετική που δηλώνει εκκίνηση για εκτίμηση
Cernatur→ ρήμα
Quanto→ αφαιρετική οργανική του μέτρου
Miles→ Υ στο antecellat
Latinus→ επιθετικός προσδιορισμός στο miles
Romano→ Α στο antecellat
Virtute→ αφαιρετική οργανική της αναφοράς
Antecellat→ ρήμα
Tum→ επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου
Adulescens→ Υ στο ruit
Viribus→ αφαιρετική οργανική του μέσου
Suis→ επιθετικός προσδιορισμός στο viribus
Confisus→ αιτιολογική μετοχή απ' το ruit
Cupiditate→ αφαιρετική εσωτερικού αναγκαστικού αιτίου
Pugnandi→ γενική γερουνδίου ως συμπλήρωμα του cupiditate
Permotus→ αιτιολογική μετοχή απ' το ruit
Iniussu→ αφαιρετική εσωτερικού αναγκαστικού αιτίου
Consulis→ γενική υποκειμενική στο iniussu
in certamen→ εμπρόθετος του σκοπού στο ruit
ruit→ ρήμα
fortior→ επιρρηματικό κατηγορούμενο του τρόπου στο adulescens
hoste→ αφαιρετική συγκριτική (β' όρος σύγκρισης)
hasta→ αφαιρετική οργανική του οργάνου
eum→ Α στα transfixit, spoliavit
transfixit→ ρήμα
armis→ αφαιρετική της απομάκρυνσης
spoliavit→ ρήμα
Statim→ επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου

Hostes→ Υ στο petiverunt
Fuga→ αφαιρετική οργανική του τρόπου
Salutem→ Α στο petiverunt
Petiverunt→ ρήμα
Consul→ Υ στα revertisset, multavit
in castra→ εμπρόθετος κίνησης σε τόπο
revertisset→ ρήμα
adulescentem→ Α στο multavit
cuius→ γενική υποκειμενική στο opera
opera→ αφαιρετική οργανική του μέσου
hostes→ Υ στο fugati erant
fugati erant→ ρήμα
morte→ αφαιρετική οργανική της ποινής
multavit→ ρήμα

ΜΑΘΗΜΑ XXXII LECTIO ALTERA ET TRICESSIMA

ΕΝΑΣ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ ΤΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ 32: Pleni omnes sunt libri, plenae sapientium voces, plena exemplorum vetustas ; quae iacerent in tenebris omnia, nisi litterarum lumen accederet. Quam multas imagines fortissimorum virorum – non solum ad intuendum, verum etiam ad imitandum – scriptores et Graeci et Latini nobis reliquerunt ! Quas ego, cupidus bene gerendi et administrandi rem publicam, semper mihi proponebam. Colendo et cogitando homines excellentes animum et mentem meam conformabam. Sic enim – laudem et honestatem solum expetendo, omnes cruciatus corporis et omnia pericula mortis parvi esse ducendo – me pro salute vestra in tot ac tantas dimicationes obicere potui.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Γεμάτα είναι όλα τα βιβλία, γεμάτα τα λόγια των σοφών, γεμάτη παραδείγματα η αρχαιότητα. Όλα αυτά θα βρίσκονταν στο σκοτάδι αν δεν τα πλησίαζε το φως της λογοτεχνίας. Πόσο πολλές εικόνες γενναιότατων ανδρών – όχι μόνο για να κοιτάζουμε, αλλά και για να μιμούμαστε – κληροδότησαν σε' μας οι συγγραφείς και οι Έλληνες και οι Λατίνοι. Αυτές εγώ, επειδή επιθυμούσα καλά να διοικώ και να διαχειρίζομαι την πολιτεία, πάντα έβαζα μπροστά μου ως παράδειγμα. Με το να λατρεύω και να σκέφτομαι άντρες διακεκριμένους, την ψυχή και το πνεύμα μου διαμόρφωνα. Γιατί έτσι – επιδιώκοντας έπαινο και δόξα μόνον, και θεωρώντας όλα τα βάσανα του σώματος κι όλους τους κινδύνους του θανάτου ασήμαντα – μπόρεσα να ριχτώ σε τόσους πολλούς και τόσο μεγάλους αγώνες για τη δική σας σωτηρία.

ΣΥΝΤΑΞΗ:

Pleni→ Κ στο libri
Omnes→ κατηγορηματικός προσδιορισμός στο libri
Sunt→ ρήμα
Libri→ Υ στο sunt
Plenae→ Κ στο voces
Sapientium→ γενική υποκειμενική στο voces
Voces→ Υ στο sunt
Plena→ Κ στο vetustas
Exemplorum→ γενική αντικειμενική ως συμπλήρωμα στο plena
Vetustas→ Υ στο est που εννοείται
Quae→ Υ στο iacerent
Iacerent→ ρήμα
in tenebris→ εμπρόθετος της κατάστασης στο iacerent
omnia→ κατηγορηματικός προσδιορισμός στο quae
litterarum→ γενική υποκειμενική στο lumen
lumen→ Υ στο accederet
accederet→ ρήμα
Quam→ επιρρηματικός προσδιορισμός του ποσού
Multas→ επιθετικός προσδιορισμός στο imagines
Imagines→ Α άμεσο στο reliquerunt
Fortissimorum→ επιθετικός προσδιορισμός στο virorum
Virorum→ γενική κτητική στο imagines
Solum→ επιρρηματικός προσδιορισμός του ποσού
ad intuendum→ εμπρόθετη αιτιατική γερουνδίου που δηλώνει σκοπό
etiam→ επιρρηματικός προσδιορισμός του ποσού
ad imitandum→ εμπρόθετη αιτιατική γερουνδίου που δηλώνει σκοπό
scriptores→ Υ στο reliquerunt
Graeci→ επιθετικός προσδιορισμός στο scriptores
Latini→ επιθετικός προσδιορισμός στο scriptores
Nobis→ Α έμμεσο στο reliquerunt
Reliquerunt→ ρήμα
Quas→ Α άμεσο στο proponebam
Ego→ Υ στο proponebam
Cupidus→ επιρρηματικό κατηγορούμενο του τρόπου στο ego
Bene→ επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου
Gerendi→γενική γερουνδίου αντικειμενική ως συμπλήρωμα του cupidus
Administrandi→ γενική γερουνδίου αντικ. ως συμπλήρωμα του cupidus
Rem→ Α στα gerendi, administrandi
Publicam→ επιθετικός προσδιορισμός στο rem
Semper→ επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου
Mihi→ Α έμμεσο στο proponebam
Proponebam→ ρήμα
Colendo→ αφαιρετική γερουνδίου που δηλώνει τρόπο
Cogitando→ αφαιρετική γερουνδίου που δηλώνει τρόπο
Homines→ Α στα colendo, cogitando
Excellentes→ επιθετική μετοχή (επιθετικός προσδιορισμός στο homines)

Animum→ Α στο conformabam
Mentem→ Α στο conformabam
Meam→ επιθετικός προσδιορισμός στα animum, mentem
Conformabam→ ρήμα
Sic→ επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου
Laudem→ Α στο expetendo
Honestatem→ Α στο expetendo
Solum→ επιρρηματικός προσδιορισμός του ποσού
Expetendo→αφαιρετική γερουνδίου, δηλώνει τρόπο, επεξήγηση στο sic
Omnes→ κατηγορηματικός προσδιορισμός στο cruciatus
Cruciatus→ Υ στο esse
Corporis→ γενική αντικειμενική στο cruciatus
Omnia→ κατηγορηματικός προσδιορισμός στο pericula
Pericula→ Υ στο esse
Mortis→ γενική επεξηγηματική στο pericula
Parvi→ γενική της αξίας
Esse→ ειδικό απαρέμφατο, Α στο ducendo
Ducendo→ αφαιρετική γερουνδίου, δηλώνει τρόπο, επεξήγηση στο sic
Me→ Υ στο obicere
pro salute→ εμπρόθετος του σκοπού
vestra→ επιθετικός προσδιορισμός στο salute
in dimicationes→ εμπρόθετος της κατάστασης
tot→ επιθετικός προσδιορισμός στο dimicationes
tantas→ επιθετικός προσδιορισμός στο dimicationes
obicere→ τελικό απαρέμφατο, Α στο potui
potui→ ρήμα

ΜΑΘΗΜΑ XXXIV LECTIO QUARTA ET TRICESSIMA

Ο ΣΚΙΠΙΩΝΑΣ Ο ΑΦΡΙΚΑΝΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΛΗΣΤΑΡΧΟΙ

ΚΕΙΜΕΝΟ 34: Cum Africanus in Literno esset, complures praedonum duces forte salutatum ad eum venerunt. Tum Scipio, cum se ipsum captum venisse eos existimasset, praesidium domesticorum in tecto conlocavit. Quod ut praedones animadverterunt abiectis armis ianuae appropinquaverunt et clara voce Scipioni nuntiaverunt (incredibile auditu !), virtutem eius admiratum se venisse. Haec postquam domestici Scipioni rettulerunt, is fores reserari eosque intromitti iussit. Praedones postes ianuae tamquam sanctum templum venerati sunt et cupide Scipionis dextram osculati sunt. Cum ante vestibulum dona posuissent, quae homines deis immortalibus consecrare solent, domum reverterunt.

<u>ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ</u>: Όταν ο Αφρικανός ήταν στο Λίτερνο, πολλοί αρχηγοί ληστών ήρθαν κατά τύχη προς αυτόν για να τον χαιρετήσουν επίσημα. Τότε ο Σκιπίωνας, επειδή είχε νομίσει ότι αυτοί είχαν έρθει για να συλλάβουν αυτόν τον ίδιο, εγκατέστησε στο σπίτι φρουρά από τους δούλους του σπιτιού. Όταν παρατήρησαν οι ληστές τούτο, αφού κατέθεσαν τα όπλα, πλησίασαν στην πόρτα και με δυνατή φωνή ανήγγειλαν στον Σκιπίωνα (απίστευτο να το ακούς!) ότι αυτοί είχαν έρθει για να θαυμάσουν την ανδρεία του. Όταν οι δούλοι του σπιτιού ανάφεραν αυτά στον Σκιπίωνα, αυτός διέταξε να ανοιχθούν οι πόρτες και αυτοί να εισαχθούν. Οι ληστές προσκύνησαν τις παραστάδες της πόρτας σαν ιερό ναό και φίλησαν με πάθος το δεξί χέρι του Σκιπίωνα. Αφού τοποθέτησαν μπροστά στην είσοδο δώρα που οι άνθρωποι συνηθίζουν να προσφέρουν στους αθάνατους θεούς, επέστρεψαν στην πατρίδα.

<u>ΣΥΝΤΑΞΗ</u>:

Africanus→ Υ στο esset
in Literno→ εμπρόθετος στάσης σε τόπο
esset→ ρήμα
complures→ επιθετικός προσδιορισμός στο duces
praedonum→ γενική κτητική στο duces
duces→ Υ στο venerunt
forte→ επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου
<u>salutatum→ αιτιατική σουπίνου που δηλώνει σκοπό</u>
ad eum→ εμπρόθετος κίνησης σε πρόσωπο
venerunt→ ρήμα
Tum→ επιρρηματικός του χρόνου
Scipio→ Υ στο conlocavit
Se→ Α στο captum
Ipsum→ κατηγορηματικός προσδιορισμός στο se
<u>Captum→ αιτιατική σουπίνου που δηλώνει σκοπό</u>
Venisse→ ειδικό απαρέμφατο, Α στο existimasset
Eos→ Υ στο venisse
Existimasset→ ρήμα
Praesidium→ Α στο conlocavit
Domesticorum→ γενική του περιεχομένου στο praesidium
in tecto→ εμπρόθετος στάσης σε τόπο
conlocavit→ ρήμα
Quod→ Α στο animadverterunt
Praedones→ Υ στο animadverterunt
Animadverterunt→ ρήμα
Abiectis→ αφαιρετική απόλυτη χρονική μετοχή
Armis→ Υ της μετοχής abiectis
Ianuae→ Α στο appropinquaverunt
Appropinquaverunt→ ρήμα
Clara→ επιθετικός προσδιορισμός στο voce
Voce→ αφαιρετική οργανική του μέσου

Scipioni→ Α έμμεσο στο nuntiaverunt
Nuntiaverunt→ ρήμα
Incredibile→ Α στο auditu
Auditu→ αφαιρετική του σουπίνου που δηλώνει την αναφορά
Virtutem→ Α στο admiratum
Eius→ γενική κτητική στο virtutem
Admiratum→ αιτιατική του σουπίνου που δηλώνει σκοπό
Se→ Α στο venisse
Venisse→ ειδικό απαρέμφατο, Α άμεσο στο nuntiaverunt
Haec→ Α άμεσο στο rettulerunt
Postquam→ επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου
Domestici→ Υ στο rettulerunt
Scipioni→ Α έμμεσο στο rettulerunt
Rettulerunt→ ρήμα
Is→ Υ στο iussit
Fores→ Υ στο reserari
Reserari→ τελικό απαρέμφατο, Α στο iussit
Eosque→ Υ στο intromitti
Intromitti→ τελικό απαρέμφατο, Α στο iussit
Iussit→ ρήμα
Praedones→ Υ στο venerati sunt
Postes→ Α στο venerati sunt
Ianuae→ γενική κτητική στο postes
Tamquam→ επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου
Sanctum→ επιθετικός προσδιορισμός στο templum
Templum→ Κ στο postes
Venerati sunt→ ρήμα
Cupide→ επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου
Scipionis→ γενική κτητική στο dextram
Dextram→ Α στο osculati sunt
osculati sunt→ ρήμα
Ante vestibulum→ εμπρόθετος του τόπου
Dona→ Α στο posuissent
Posuissent→ ρήμα
Quae→ Α άμεσο στο consecrare
Homines→ Υ στο solent
Deis→ Α έμμεσο στο consecrare
Immortalibus→ επιθετικός προσδιορισμός στο deis
Consecrare→ Α στο solent
Solent→ ρήμα
Domum→ αιτιατική που δηλώνει κίνηση σε τόπο
Reverterunt→ ρήμα

ΜΙΑ ΑΠΟΠΕΙΡΑ ΔΩΡΟΔΟΚΙΑΣ

<u>ΚΕΙΜΕΝΟ 36</u>: Manius Curius Dentatus maxima frugilitate utebatur, quo facilius divitias contemnere posset. Die quodam Samnitium legati ad eum venerunt. Ille se in scamno assidentem apud focum et ex ligneo catillo cenantem eis spectandum praebuit. Samnitium dimnitias contempsit et Samnites paupertatem eius mirati sunt. Nam cum ad eum magnum pondus auri publice missum attulissent, ut eo uteretur, vultum risu solvit et protinus dixit: «Supervacaneae, ne dicam ieptae, legationis ministri, narrate Samnitibus Manium Curium malle locupletibus imperare quam ipsum fieri locupletem; et mementote me nec acie vinci nec pecunia corrumpi posse ».

<u>ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ</u>: Ο Μάνιος Κούριος Δεντάτος ήταν πάρα πολύ ολιγαρκής, για να μπορεί να περιφρονεί ευκολότερα τα πλούτη. Κάποια μέρα ήλθαν προς αυτόν απεσταλμένοι των Σαμνιτών. Εκείνος παρουσιάστηκε για να τον δουν να κάθεται σε σκαμνί δίπλα στη φωτιά και να γευματίζει από ξύλινο πιάτο. Περιφρόνησε τα πλούτη τα πλούτη των Σαμνιτών και οι Σαμνίτες θαύμασαν τη φτώχεια του. Γιατί όταν είχαν προσφέρει σ' αυτόν πολύ χρυσάφι, σταλμένο με δημόσια έγκριση, για να το χρησιμοποιήσει, χαλάρωσε το αυστηρό του πρόσωπο γελώντας κι αμέσως είπε: «της ανώφελης, για να μην πω ανόητης πρεσβείας πρεσβευτές, αφηγηθείτε στους Σαμνίτες ότι ο Μάνιος Κούριος προτιμά να διατάζει τους πλούσιους παρά να γίνει ο ίδιος πλούσιος. Και θυμηθείτε ότι εγώ ούτε στη μάχη να νικηθώ ούτε με χρήματα να διαφθαρώ είναι δυνατόν.

ΣΥΝΤΑΞΗ:
Manius Curius Dentatus→ Υ στο utebatur
Maxima→ επιθετικός προσδιορισμός στο frugilitate
Frugilitate→ αφαιρετική οργανική του τρόπου, Α στο utebatur
Utebatur→ ρήμα
Facilius→ επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου
Divitias→ Α στο contemnere
Contemnere→ τελικό απαρέμφατο, Α στο posset
Posset→ ρήμα
Die→ αφαιρετική του χρόνου
Quodam→ επιθετικός προσδιορισμός στο die
Samnitium→ γενική κτητική στο legati
Legati→ Υ στο venerunt
ad eum→ εμπρόθετος κίνησης σε πρόσωπο
venerunt→ ρήμα
Ille→ Υ στο praebuit
Se→ Α άμεσο στο praebuit, Υ στις μετοχές assidentem, cenantem
in scamno→ εμπρόθετος στάσης σε τόπο
assidentem→ κατηγορηματική μετοχή από το praebuit

apud focum→ εμπρόθετος του πλησίον
ex catillo→ εμπρόθετος της προέλευσης
ligneo→ επιθετικός προσδιορισμός στο catillo
cenantem→ κατηγορηματική μετοχή από το praebuit
eis→ Α έμμεσο στο praebuit
spectandum→ αιτιατική γερουνδίου που δηλώνει σκοπό
praebuit→ ρήμα
Samnitium→ γενική κτητική στο divitias
Divitias→ Α στο contempsit
Contempsit→ ρήμα
Samnites→ Υ στο mirati sunt
Paupertatem→ Α στο mirati sunt
Eius→ γενική κτητική στο paupertatem
mirati sunt→ ρήμα
ad eum→ εμπρόθετος κίνησης σε τόπο
magnum→ επιθετικός προσδιορισμός στο pondus
pondus→ Α στο attulissent
auri→ γενική διαιρετική στο pondus
publice→ επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου
missum→ επιθετική μετοχή ως επιθετικός προσδιορισμός στο pondus
attulissent→ ρήμα
eo→ Υ στο uteretur
uteretur→ ρήμα
vultum→Α στο solvit
risu→ αφαιρετική του τρόπου
solvit→ ρήμα
protinus→ επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου
dixit→ ρήμα
Supervacaneae→ επιθετικός προσδιορισμός στο legationis
ne dicam→ ρήμα
ieptae→ επιθετικός προσδιορισμός στο legationis
legationis→ γενική αντικειμενική στο ministri
ministri→ κλητική προσφώνηση
narrate→ ρήμα
Samnitibus→ Α έμμεσο στο narrate
Manium Curium→ Υ στο malle
Malle→ ειδικό απαρέμφατο, Α άμεσο στο narrate
Locupletibus→ Α στο imperare
Imperare→ τελικό απαρέμφατο, Α στο malle
Ipsum→ Υ στο fieri
Fieri→ τελικό απαρέμφατο, Α στο malle
Locupletem→ Κ στο ipsum
Mementote→ ρήμα
Me→ Υ του posse
Acie→ αφαιρετική οργανική του μέσου
Vinci→ τελικό απαρέμφατο, Α στο posse
Pecunia→ αφαιρετική οργανική του οργάνου

Corrumpi→ τελικό απαρέμφατο, Α στο posse
Posse→ τελικό απαρέμφατο, Α στο mementote

ΜΑΘΗΜΑ XXXVII LECTIO SEPTIMA ET TRICESSIMA

Η ΚΑΤΑΡΑ ΤΩΝ ΕΜΦΥΛΙΩΝ ΠΟΛΕΜΩΝ

ΚΕΙΜΕΝΟ 37: In eum locum res deducta est, ut, nisi qui deus vel casus aliqui subvenerit, salvi esse nequeamus. Equidem, ut veni ad urbem, non destiti omnia et sentire et dicere et facere, quae ad concordiam pertinerent ; sed tantus furor omnes invaserat, ut pugnare cuperent, etsi ego clamabam nihil esse bello civili miserius. Omnia sunt misera in bellis civilibus, sed nihil miserius quam ipsa victoria : ea victores ferociores impotentioresque reddit, ut, etiamsi natura tales non sint, necessitate esse cogantur. Bellorum enim civilium exitus tales sunt semper, ut non solum ea fiant, quae velit victor, sed etiam ut victor obsequatur iis, quorum auxilio victoria parta sit.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Σε τούτο το σημείο έχουν οδηγηθεί τα πράγματα, ώστε να μη μπορούμε να είμαστε σώοι, αν δεν βοηθήσει κάποιος θεός ή κάποιο τυχαίο περιστατικό. Εγώ βέβαια, όταν ήρθα στην πόλη, δεν σταμάτησα και να πιστεύω και να λέω και να πράττω όλα όσα στόχευαν στην ομόνοια. Αλλά τέτοια μανία είχε καταλάβει όλους, ώστε να επιθυμούν να πολεμούν, αν και εγώ φώναζα ότι δεν υπάρχει τίποτα πιο αξιοθρήνητο από τον εμφύλιο πόλεμο. Τα πάντα είναι αξιοθρήνητα στους εμφυλίους πολέμους, αλλά τίποτα πιο αξιοθρήνητο από την ίδια τη νίκη: αυτή καθιστά τους νικητές αγριότερους και πιο αχαλίνωτους, ώστε, ακόμα κι αν δεν είναι εκ φύσεως τέτοιοι, εξαναγκάζονται να είναι από την ανάγκη. Γιατί τα αποτελέσματα των εμφυλίων πολέμων τέτοια είναι πάντοτε, ώστε να πράττονται όχι μόνο εκείνα, που θέλει ο νικητής, αλλά ακόμη ώστε ο νικητής να κάνει το χατίρι αυτών με τη βοήθεια των οποίων αποκτήθηκε η νίκη.

ΣΥΝΤΑΞΗ:
In locum→ εμπρόθετος της κατάστασης
Eum→ επιθετικός προσδιορισμός στο locum
Res→ Υ στο deducta est
deducta est→ ρήμα
qui→ επιθετικός προσδιορισμός στο deus
deus→ Υ στο subvenerit
casus→ Υ στο subvenerit
aliqui→ επιθετικός προσδιορισμός στο casus
subvenerit→ ρήμα
salvi→ Κ στο nos που εννοείται

esse→ τελικό απαρέμφατο, Α στο nequeamus
nequeamus→ ρήμα
Equidem→ Υ στα veni, destiti
Veni→ ρήμα
ad urbem→ εμπρόθετος κίνησης σε τόπο
non destiti→ ρήμα
omnia→ Α στα sentire, dicere, facere
sentire→ τελικό απαρέμφατο, Α στο non destiti
dicere→ τελικό απαρέμφατο, Α στο non destiti
facere→ τελικό απαρέμφατο, Α στο non destiti
quae→ Υ στο pertinerent
ad concordiam→ εμπρόθετος του σκοπού
pertinerent→ ρήμα
tantus→ επιθετικός προσδιορισμός στο furor
furor→ Υ στο invaserat
omnes→ Α στο invaserat
invaserat→ ρήμα
pugnare→ Α στο cuperent
cuperent→ ρήμα
ego→ Υ στο clamabam
clamabam→ ρήμα
nihil→ Υ στο esse
esse→ ειδικό απαρέμφατο, Α στο clamabam
bello→ αφαιρετική συγκριτική
civili→ επιθετικός προσδιορισμός στο bello
miserius→ Κ στο nihil
Omnia→ Υ στο sunt
Sunt→ ρήμα
Misera→ Κ στο omnia
in bellis→ εμπρόθετος της κατάστασης/ του χρόνου
civilibus→ επιθετικός προσδιορισμός στο bellis
nihil→ Υ στο est που εννοείται
miserius→ Κ στο nihil
ipsa→ κατηγορηματικός προσδιορισμός στο victoria
quam victoria→ β' όρος σύγκρισης
ea→ Υ στο reddit
victores→ Α στο reddit
ferociores→ Κ του victores
impotentioresque→ Κ του victores
reddit→ ρήμα
natura→ αφαιρετική της αιτίας
tales→ Κ στο victores
non sint→ ρήμα
necessitate→ αφαιρετική της αιτίας
esse→ τελικό απαρέμφατο, Α στο cogantur
cogantur→ ρήμα
Bellorum→ γενική υποκειμενική στο exitus

Civilium→ επιθετικός προσδιορισμός στο bellorum
Exitus→ Υ στο sunt
Tales→ Κ στο exitus
Sunt→ ρήμα
Semper→ επιρρηματικός του χρόνου
Solum→ επιρρηματικός του ποσού
Ea→ Υ στο fiant
Fiant→ρήμα
Quae→ Α στο velit
Velit→ ρήμα
Victor→ Υ στο velit
Victor→ Υ στο obsequatur
Obsequatur→ ρήμα
Iis→ Α στο obsequatur
Quorum→ γενική υποκειμενική στο auxilio
Auxilio→ αφαιρετική του μέσου
Victoria→ Α στο parta sit
parta sit→ ρήμα

ΜΑΘΗΜΑ XXXVIII LECTIO DUODEQUADRAGESIMA

Η ΜΟΙΡΑ ΤΗΣ ΚΑΙΚΙΛΙΑΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ 38: Caecilia, uxor Metelli, dum more prisco omen nuptiale petit filiae sororis, ipsa fecit omen. Nam in sacello quodam nocte cum sororis filia persedebat expectabatque dum aliqua vox congruens proposito audiretur. Tandem puella, longa mora standi fessa, rogavit materteram, ut sibi paulisper loco cederet. Tum Caecilia puellae dixit : « ego libenter tibi mea sede cedo ». Hoc dictum paulo post res ipsa confirmavit. Nam mortua est Caecilia, quam Metellus, dum vixit, multum amavit ; postea is puellam in matrimonium duxit.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Η Καικιλία, σύζυγος του Μετέλλου, ενώ επιδίωκε την εμφάνιση γαμήλιου οιωνού για την κόρη της αδερφής της, σύμφωνα με αρχαίο έθιμο, δημιούργησε η ίδια οιωνό. Γιατί καθόταν τη νύχτα σε κάποιο μικρό ιερό με την κόρη της αδερφής της και περίμενε μέχρι να ακουστεί καμιά φωνή που να ανταποκρινόταν στο σκοπό. Στο τέλος η κοπέλα, επειδή κουράστηκε από την πολλή ορθοστασία, ζήτησε από τη θεία να της παραχωρήσει για λίγο τη θέση της. Τότε η Καικιλία είπε στην κοπέλα: «Ευχαρίστως εγώ παραχωρώ σε εσένα το κάθισμά μου». Αυτόν το λόγο επιβεβαίωσε σε λίγο το ίδιο το πράγμα. Γιατί πέθανε η Καικιλία, την οποία, όσο έζησε, πολύ αγάπησε ο Μετέλλος. Μετά από αυτά αυτός πήρε την κοπέλα γυνα

ΣΥΝΤΑΞΗ:
Caecilia→ Υ στα petit, fecit
Uxor→ παράθεση στο Caecilia
Metelli→ γενική κτητική στο uxor
More→ αφαιρετική του τρόπου
Prisco→ επιθετικός προσδιορισμός στο more
Omen→ Α στο petit
Nuptiale→επιθετικός προσδιορισμός στο omen
Petit→ ρήμα
Filiae→ δοτική χαριστική
Sororis→ γενική κτητική στο filiae
Ipsa→ κατηγορηματικός προσδιορισμός στο Caecilia
Fecit→ ρήμα
Omen→ Α στο fecit
in sacello→ εμπρόθετος στάσης σε τόπο
quodam→ επιθετικός προσδιορισμός στο nocte
nocte→ αφαιρετική του χρόνου
cum filia→ εμπρόθετος της συνοδείας
sororis→ γενική κτητική στο filia
persedebat→ ρήμα
expectabatque→ ρήμα
aliqua→ επιθετικός προσδιορισμός στο vox
vox→ Υ στο audiretur
congruens→ επθετική μετοχή
proposito→ Α στη μετοχή congruens
audiretur→ ρήμα
Tandem→ επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου
Puella→ Υ στο rogavit
Longa→ επιθετικός προσδιορισμός στο mora
Mora→ αφαιρετική της αιτίας
Standi→ γενική γερουνδίου ως συμπλήρωμα ουσιαστικού
Fessa→ αιτιολογική μετοχή ως επιρρηματικό Κ του τρόπου
Rogavit→ ρήμα
Materteram→ Α στο rogavit
Sibi→ δοτική χαριστική
Paulisper→ επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου
Loco→ Α στο cederet
Cederet→ ρήμα
Tum→ επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου
Caecilia→ Υ στο dixit
Puellae→ Α στο dixit
Dixit→ ρήμα
Ego→ Υ στο cedo
Libenter→ επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου
Tibi→ Α έμμεσο στο cedo
Mea→ επιθετικός προσδιορισμός στο sede
Sede→ Α άμεσο στο cedo

Cedo→ ρήμα
Hoc→ επιθετικός προσδιορισμός στο dictum
Dictum→ Α στο confirmavit
Paulo→ αφαιρετική του μέτρου
Post→ επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου
Res→ Υ στο confirmavit
Ipsa→ κατηγορηματικός προσδιορισμός στο res
Confirmavit→ ρήμα
mortua est→ ρήμα
Caecilia→ Υ στα mortua est, vixit
Quam→ Α στο amavit
Metellus→ Υ στο amavit
Vixit→ ρήμα
Multum→ επιρρηματικός προσδιορισμός του ποσού
Amavit→ ρήμα
Postea→ επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου
Is→ Υ στο duxit
Puellam→ Α στο duxit
in matrimonium→ εμπρόθετος του σκοπού
duxit→ ρήμα

ΜΑΘΗΜΑ XL LECTIO QUADRAGESIMA

ΑΚΛΟΝΗΤΗ ΑΠΟΦΑΣΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΙΣ ΑΠΕΙΛΕΣ ΤΟΥ ΔΙΚΤΑΤΟΡΑ

ΚΕΙΜΕΝΟ 40: Sulla, occupata urbe, senatum armatus coegerat ut C. Marcus quam celerrime hostis iudicaretur. Cuius voluntati nemo obviam ire audebat; solus Quintus Mucius Scaevola augur de hac re interrogatus sententiam dicere noluit. Quin etiam cum Sulla minitans ei instaret, dixit is Sullae : « Licet mihi ostendas agmina militum, quibus curiam circumsedisti ; licet mortem miniteris, numquam tamen ego hostem iudicabo Marium. Etsi senex et corpore infirmo sum, semper tamen meminero urbem Romam et Italiam a Mario conservatam esse.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Ο Σύλλας, όταν καταλήφθηκε η πόλη, ένοπλος είχε συγκαλέσει τη σύγκλητο για να κηρυχθεί ο Γάιος Μάριος όσο το δυνατόν γρηγορότερα εχθρός. Κανένας δεν τολμούσε να πάει αντίθετα στη θέληση αυτού. Μόνο ο Κόιντος Μούκιος Σκαιόλας ο οιωνοσκόπος όταν ρωτήθηκε για τούτο το πράγμα αρνήθηκε να ψηφίσει. Αλλά και επιπλέον όταν ο Σύλλας απειλητικός τον πίεζε αυτός είπε στον Σύλλα: «κι αν μου δείχνεις τα αγήματα των στρατιωτών, με τα οποία περικύκλωσες το βουλευτήριο κι αν με απειλείς με θάνατο, όμως ουδέποτε εγώ θα κρίνω τον Μάριο εχθρό. Αν και είμαι γέρος και με

σώμα ασθενικό, πάντα όμως θα θυμάμαι ότι η πόλη Ρώμη και η Ιταλία από το Μάριο έχει διασωθεί.

ΣΥΝΤΑΞΗ:
Sulla→ Υ στο coegerat
Occupata→ απόλυτη αφαιρετική χρονική μετοχή
Urbe→ Υ στη μετοχή
Senatum→ Α στο coegerat
Armatus→ επιρρηματικό κατηγορούμενο του τρόπου
Coegerat→ ρήμα
C. Marcus→ Υ στο iudicaretur
Celerrime→ επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου
Hostis→ Κ στο C. Marcus
Iudicaretur→ ρήμα
Cuius→ γενική υποκειμενική στο voluntati
Voluntati→ Α στο obviam ire
Nemo→ Υ στο obviam ire
Obviam→ επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου
ire→ τελικό απαρέμφατο, Α στο audebat
Audebat→ ρήμα
Solus→ κατηγορηματικός προσδιορισμός στο Quintus Mucius Scaevola
Quintus Mucius Scaevola→ Υ στο noluit
Augur→ παράθεση στο Quintus Mucius Scaevola
De re→ εμπρόθετος της αναφοράς
Hac→ επιθετικός προσδιορισμός στο re
Interrogatus→ χρονική μετοχή
Sententiam→ Α στο dicere
Dicere→ Α στο noluit
Noluit→ ρήμα
Sulla→ Υ στο instaret
Minitans→ τροπική μετοχή
Ei→ Α στο instaret
Instaret→ ρήμα
Dixit→ ρήμα
Is→ Υ στο dixit
Sullae→ Α στο dixit
Mihi→ Α έμμεσο στο ostendas
Ostendas→ ρήμα
Agmina→ Α άμεσο στο ostendas
Militum→ γενική περιεχομένου στο agmina
Quibus→ αφαιρετική του μέσου
Curiam→ Α στο circumsedisti
Circumsedisti→ ρήμα
Mortem→ Α στο miniteris
Miniteris→ ρήμα
Numquam→ επιρρηματικός του χρόνου
Ego→ Υ στο iudicabo

Hostem→ Κ στο Marium
Iudicabo→ ρήμα
Marium→ Α στο iudicabo
Senex→ Κ στο ego
Corpore→ αφαιρετική της ιδιότητας
Infirmo→ επιθετικός προσδιορισμός στο corpore
Sum→ ρήμα
Semper→ επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου
Meminero→ ρήμα
Urbem→ Υ στο conservatam esse
Romam→ επεξήγηση στο urbem
Italiam→ Υ στο conservatam esse
a Mario→ εμπρόθετος του ποιητικού αιτίου
conservatam esse→ ειδικό απαρέμφατο, Α στο meminero

ΜΑΘΗΜΑ XLI LECTIO PRIMA ET QUADRAGESIMA

ΜΙΛΑ ΓΙΑ ΝΑ ΣΕ ΚΑΤΑΛΑΒΑΙΝΟΥΝ, ΟΧΙ ΓΙΑ ΝΑ ΜΙΛΑΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ 41: Curius et Fabricius, antiquissimi viri, et his antiquiores Horatii plane ac dilucide cum suis locuti sunt; non Sicanorum aut Pelasgorum, qui primi coulisse Italiam dicuntur, sed aetatis suae verbis utebantur. Tu autem, proinde quasi cum matre Evandri nunc loquaris, sermone abhinc multis annis iam obsoleto uteris, quod neminem scire atque intellegere vis, quae dicas. Quin, homo inepte, taces, ut consequaris, quod vis ? Sed antiquitatem tibi placere dicis, quod honesta et bona et modesta sit. Sic ergo vive, ut viri antiqui, sed sic loquere, ut viri aetatis nostrae ; atque id quod a C. Caesare scriptum est, habe semper in memoria et in pectore : « tamquam scopulum, sic fugias verbum insolens atque inauditum.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Ο Κούριος και ο Φαβρίκιος, αρχαιότατοι άνδρες, και οι Οράτιοι, πιο αρχαίοι από αυτούς, συνομιλούσαν με τους σύγχρονούς τους καθαρά και με διαύγεια. Ούτε των Σικανών, ή των Πελασγών, οι οποίοι λέγονται ότι πρώτοι κατοίκησαν την Ιταλία, αλλά της εποχής τους τις λέξεις χρησιμοποιούσαν. Εσύ όμως, σα να μιλάς τώρα με τη μητέρα του Ευάνδρου, χρησιμοποιείς λόγια ξεπερασμένα εδώ και πολλά πλέον χρόνια, γιατί θέλεις κανείς να μη ξέρει και να μη καταλαβαίνει, αυτά που λες. Γιατί δε σωπαίνεις ανόητε άνθρωπε, για να πετύχεις αυτό που θέλεις; Αλλά λες ότι σου αρέσει η αρχαιότητα, επειδή είναι αξιοπρεπής και καλή και κόσμια. Επομένως ζήσε έτσι, όπως οι αρχαίοι άνδρες, αλλά μίλα έτσι, όπως οι άνδρες της εποχής μας. Και έχε πάντοτε στη μνήμη και στην καρδιά τούτο το οποίο γράφτηκε από τον Γάιο Καίσαρα: «σαν σκόπελο, έτσι να αποφεύγεις λέξη ασυνήθιστη και ανήκουστη.

ΣΥΝΤΑΞΗ:
Curius et Fabricius→ Υ στο locuti sunt
Antiquissimi→ επιθετικός προσδιορισμός στο viri
Viri→ παράθεση στα Υ
His→ αφαιρετική της σύγκρισης
Antiquiores→ επιθετικός προσδιορισμός στο Horatii
Horatii→ Υ στο locate sunt
Plane→ επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου
Dilucide→ επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου
Cum suis→ εμπρόθετος της συνοδείας
Locuti sunt→ ρήμα
Sicanorum→ γενική κτητική στο verbis
Pelasgorum→ γενική κτητική στο verbis
Qui→ Υ στο dicuntur
Primi→ επιρρηματικό κατηγορούμενο της σειράς
Coluisse→ ειδικό απαρέμφατο, Α στο dicuntur
Italiam→ Α στο coluisse
Dicuntur→ρήμα
Aetatis→ γενική κτητική στο verbis
Suae→ επιθετικός προσδιορισμός στο aetatis
Verbis→ Α στο utebantur
Utebantur→ ρήμα
Tu→ Υ στο loquaris
cum matre→ εμπρόθετος της συνοδείας
Evandri→ γενική κτητική στο matre
Nunc→ επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου
Loquaris→ ρήμα
Sermone→ Α στο uteris
Abhinc→ επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου
Multis→ επιθετικός προσδιορισμός στο annis
Annis→ αφαιρετική του χρόνου
Iam→ επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου
Obsoleto→ επιθετική μετοχή, επιθετικός προσδιορισμός στο sermone
Uteris→ ρήμα
Neminem→ Υ στο scire
Scire→ τελικό απαρέμφατο, Α στο vis
Intellegere→ τελικό απαρέμφατο, Α στο vis
Vis→ ρήμα
Quae→ Α στο dicas
Dicas→ ρήμα
Homo→ κλητική προσφώνηση
Inepte→ επιθετικός προσδιορισμός στο homo
Taces→ ρήμα
Consequaris→ ρήμα
Quod→ Α στο vis
Vis→ ρήμα

Antiquitatem→ Υ στο placere
Tibi→ δοτική προσωπική ως συμπλήρωμα στο placere
Placere→ ειδικό απαρέμφατο, Α στο dicis
Dicis→ ρήμα
Honesta→ Κ στο antiquitatem
Bona→ Κ στο antiquitatem
Modesta→ Κ στο antiquitatem
Sit→ ρήμα
Sic→ επιρρηματικός του τρόπου
Vive→ ρήμα
Viri→ Υ στο vivebant που εννοείται
Antiqui→ επιθετικός προσδιορισμός στο viri
Sic→ επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου
Loquere→ ρήμα
Viri→ Υ στο loquuntur που εννοείται
Aetatis→ γενική κτητική στο viri
Nostrae→ επιθετικός προσδιορισμός στο aetatis
Id→ Α στο habe
Quod→ Α στο scriptum est
a C. Caesare→ εμπρόθετος του ποιητικού αιτίου
scriptum est→ ρήμα
habe→ ρήμα
semper→ επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου
in memoria→ εμπρόθετος της κατάστασης
in pectore→ εμπρόθετος της κατάστασης
scopulum→ Κ στο verbum
sic→ επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου
fugias→ ρήμα
verbum→ Α στο fugias
insolens→ επιθετικός προσδιορισμός στο verbum
inauditum→ επιθετικός προσδιορισμός στο verbum

ΜΑΘΗΜΑ XLII LECTIO ALTERA ET QUADRAGESIMA

Ο ΚΙΚΕΡΩΝΑΣ ΚΑΙ Η ΣΥΝΩΜΟΣΙΑ ΤΟΥ ΚΑΤΙΛΙΝΑ

<u>ΚΕΙΜΕΝΟ 42</u>: Nonulli sunt in hoc ordine, qui aut ea, quae imminent, non videant, aut ea, quae vident, dissimulent : qui spem Catilinae mollibus sententiis aluerunt coniurationemque nascentem non credento confirmaverunt ; quorum auctoritatem secuti multi, non solum improbi verum etiam imperiti, si in hunc animadvertissem, crudeliter et regie id factum esse dicerent. Nunc intellego, si iste in Manliana castra pervenerit, quo intendit, neminem tam stultum fore qui non videat coniurationem esse factam, neminem tam improbum, qui non fateatur.

<u>ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ</u>: Υπάρχουν μερικοί σ' αυτή τη Σύγκλητο που είτε δεν βλέπουν αυτά, τα οποία πλησιάζουν, είτε προσποιούνται (ότι δεν βλέπουν) αυτά, τα οποία βλέπουν. Αυτοί εξέθρεψαν την ελπίδα του Κατιλίνα με τις επιεικείς γνώμες και ενίσχυσαν τη συνωμοσία που γεννιόταν με το να μη πιστεύουν (ότι αυτή γεννιέται). Πολλοί ενεργώντας υπό την επιρροή αυτών, όχι μόνο φαύλοι αλλά και άπειροι, αν είχα τιμωρήσει αυτόν, θα έλεγαν ότι αυτό έχει γίνει τυραννικά και με σκληρότητα. Τώρα νομίζω ότι αν αυτός φτάσει στο στρατόπεδο του Μάνλιου, όπου κατευθύνεται, κανείς δε θα υπάρξει τόσο ανόητος, ώστε αυτός να μη βλέπει ότι έχει γίνει συνωμοσία, κανείς τόσο φαύλος, ώστε αυτός να μην ομολογήσει.

ΣΥΝΤΑΞΗ:
Nonulli→ Υ στο sunt
Sunt→ ρήμα
in ordine→ εμπρόθετος στάσης σε τόπο
hoc→ επιθετικός προσδιορισμός στο ordine
qui→ Υ στο non videant
ea→ Α στο non videant
quae→ Υ στο imminent
imminent→ ρήμα
non videant→ ρήμα
ea→ Α στο εννοούμενο non videre
quae→ Α στο vident
vident→ ρήμα
dissimulent→ ρήμα
qui→ Υ στα aluerunt, confirmaverunt
spem→ Α στο aluerunt
Catilinae→ γενική υποκειμενική στο spem
Mollibus→ επιθετικός προσδιορισμός στο sententiis
Sententiis→ αφαιρετική του μέσου
Aluerunt→ ρήμα
Coniurationemque→ Α στο confirmaverunt
Nascentem→ επιθετική μετοχή
non credento→ απρόθετη αφαιρετική γερουνδίου που δηλώνει τρόπο
confirmaverunt→ ρήμα
quorum→ γενική κτητική στο auctoritatem
auctoritatem→ Α στο secuti
secuti→ αιτιολογική μετοχή
multi→ Υ στο dicerent
solum→ επιρρηματικός του ποσού
improbi→ παράθεση στο multi (επιμεριστική)
imperiti→ παράθεση στο multi (επιμεριστική)
in hunc→ εμπρόθετος της εναντίωσης
animadvertissem→ ρήμα
crudeliter→ επιρρηματικός του τρόπου

regie→ επιρρηματικός του τρόπου
id→ Υ στο factum esse
factum esse→ ρήμα
dicerent→ ρήμα
Nunc→ επιρρηματικός του χρόνου
Intellego→ ρήμα
Iste→ Υ στο pervenerit
in castra→ εμπρόθετος της κίνησης σε τόπο
Manliana→ επιθετικός προσδιορισμός στο castra
Pervenerit→ ρήμα
Intendit→ ρήμα
Neminem→ Υ στο fore
Stultum→ Κ στο neminem
Fore→ ειδικό απαρέμφατο, Α στο intellego
non videat→ ρήμα
coniurationem→ Υ στο esse factam
esse factam→ ειδικό απαρέμφατο, Α στο videat
neminem→ Υ στο fore
improbum→ Κ στο neminem
non fateatur→ ρήμα

ΜΑΘΗΜΑ XLIII LECTIO TERTIA ET QUADRAGESIMA

Η ΟΡΓΗ ΤΗΣ ΜΑΝΑΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ 43: Num ad hostem veni et captiva in castris tuis sum ? In hoc me longa vita et infelix senecta traxit, ut primum exsulem deinde hostem te viderem ? Qui potuisti populari hanc terram, quae te genuit atque aluit ? Non tibi ingredienti fines patriae ira cecidit ? Quamvis infesto et minaci animo perveneras, cur, cum in conspectu Roma fuit, tibi non succurit : « intra illa moenia domus ac penates mei sunt, mater coniunx liberique » ? Ergo ego nisi peperissem, Roma non oppugnaretur ; nisi filium haberem, libera in libera patria mortua essem. Ego nihil iam pati possum nec diu miserrima futura sum: at contra hos, si pergis, aut immatura mors aut longa servitus manet.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Μήπως ήρθα σε εχθρό και βρίσκομαι αιχμάλωτη στο στρατόπεδό σου; Σε τέτοιο σημείο με έσυρε η μακρόχρονη ζωή και τα δυστυχισμένα γηρατειά ώστε να σε δω πρώτα εξόριστο και έπειτα εχθρό; Πώς μπόρεσες να λεηλατήσεις αυτή τη γη που σε γέννησε και σε ανέθρεψε; Δε σου έφυγε η οργή όταν εισέβαλλες στα σύνορα της πατρίδας; Αν και είχες φθάσει με εχθρική κι απειλητική διάθεση, γιατί δε σου ήρθε στο μυαλό, όταν είδες τη Ρώμη: «Μέσα σ' εκείνα τα τείχη είναι το σπίτι και οι θεοί οι σπιτικοί μου, η μητέρα, η σύζυγος και τα παιδιά»;

Επομένως αν δεν είχα γεννήσει εγώ, η Ρώμη δε θα πολιορκείτο. Αν δεν είχα γιο, θα είχα πεθάνει ελεύθερη σε ελεύθερη πατρίδα. Εγώ τίποτα πλέον δε μπορώ να πάθω ούτε για πολύ χρόνο πρόκειται να είμαι δυστυχέστατη: Αντίθετα όμως, αυτούς περιμένει ή πρόωρος θάνατος ή μακρόχρονη σκλαβιά, αν συνεχίσεις.

ΣΥΝΤΑΞΗ:
ad hostem→ εμπρόθετος της κίνησης σε πρόσωπο
veni→ ρήμα
captive→ Κ στο ego
in castris→ εμπρόθετος της στάσης σε τόπο
tuis→ επιθετικός προσδιορισμός στο castris
sum→ ρήμα
In hoc→ εμπρόθετος της στάσης σε τόπο
Me→ Α στο traxit
Longa→ επιθετικός προσδιορισμός στο vita
Vita→ Υ στο traxit
Infelix→ επιθετικός προσδιορισμός στο senecta
Senecta→ Υ στο traxit
Traxit→ ρήμα
Primum→ επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου
Exsulem→ Κ του te
Deinde→ επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου
Hostem→ Κ του te
Te→ Α στο viderem
Viderem→ ρήμα
Potuisti→ ρήμα
Populari→ τελικό απαρέμφατο, Α στο potuisti
Hanc→ επιθετικός προσδιορισμός στο terram
Terram→ Α στο populari
Quae→ Υ στο genuit
Te→ Α στα genuit, aluit
Genuit→ ρήμα
Atquae→ Υ στο aluit
Aluit→ ρήμα
Tibi→ δοτική προσωπική ηθική
Ingredienti→ χρονική μετοχή (σύγχρονο)
Fines→ Α στο cecidit
Patriae→ γενική κτητική στο fines
Ira→ Υ στο cecidit
Cecidit→ ρήμα
Infesto→ επιθετικός προσδιορισμός στο animo
Minaci→ επιθετικός προσδιορισμός στο animo
Animo→ αφαιρετική του τρόπου
Perveneras→ ρήμα
in conspectu→ εμπρόθετος της κατάστασης
Roma→ Υ στο fuit

Fuit→ ρήμα
Tibi→ δοτική προσωπική
non succurit→ ρήμα
intra moenia→ εμπρόθετος του τόπου
illa→ επιθετικός προσδιορισμός στο moenia
domus→ Υ στο sunt
penates→ Υ στο sunt
mei→ γενική κτητική στα domus, penates
sunt→ ρήμα
mater→ Υ στο sunt
coniunx→ Υ στο sunt
liberique→ Υ στο sunt
Ergo→ επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου
Ego→ Υ στο peperissem
Peperissem→ ρήμα
Roma→ Υ στο non oppugnaretur
non oppugnaretur→ ρήμα
filium→ Α στο haberem
haberem→ ρήμα
libera→ επιρρηματικό κατηγορούμενο του τρόπου στο ego
in patria→ εμπρόθετος στάσης σε τόπο
libera→ επιθετικός προσδιορισμός στο patria
mortua essem→ ρήμα
Ego→ Υ στο possum
Nihil→ Α στο pati
Iam→ επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου
Pati→ τελικό απαρέμφατο, Α στο possum
Possum→ ρήμα
Diu→ επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου
Miserrima→ Κ στο ego
futura sum→ ρήμα
contra→ επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου
hos→ Α στο manet
pergis→ ρήμα
immatura→ επιθετικός προσδιορισμός στο mors
mors→ Υ στο manet
longa→ επιθετικός προσδιορισμός στο servitus
servitus→ Υ στο manet
manet→ ρήμα

ΜΑΘΗΜΑ XLIV LECTIO QUARTA ET QUADRAGESIMA

Η ΖΩΗ ΤΩΝ ΤΥΡΑΝΝΩΝ

<u>ΚΕΙΜΕΝΟ 44</u>: Haec est tyrannorum vita, in qua nulla fides, nulla caritas, nulla fiducia benevolentiae stabilis esse potest : tyrannis omnia semper suspecta atque sollicita sunt ; nullus locus amicitiae eis est. Nescio enim quis possit diligere eum, quem metuat, aut eum, a quo se metui putet. Coluntur tamen simulatione dumtaxat ad tempus. Quodsi forte, ut fit plerumque, ceciderunt, tum intellegitur, quam fuerint inopes amicorum. Hoc est quod Tarquinium dixisse ferunt exulantem : « Tum intellexi, quos fidos amicos habuissem, quos infidos, cum iam neutris gratiam referre poteram ».

<u>ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ</u>: Αυτή είναι η ζωή των τυράννων, στην οποία καμιά εμπιστοσύνη, καμιά αγάπη, καμιά πίστη σταθερής φιλίας δε μπορεί να υπάρχει. Όλα στους τυράννους είναι πάντοτε ύποπτα και ταραγμένα. Καμιά θέση δεν έχει η φιλία σ' αυτούς. Γιατί δεν ξέρω ποιος μπορεί να αγαπήσει αυτόν, τον οποίο φοβάται ή αυτόν από τον οποίο νομίζει ότι αυτός τυγχάνει φόβου. Τυγχάνουν όμως σεβασμού, υποκριτικά τουλάχιστον, για κάποιο χρονικό διάστημα. Αν όμως τυχαία, όπως συνήθως γίνεται, ατύχησαν, τότε γίνεται κατανοητό πόσο υπήρξαν άμοιροι φίλων. Αυτό είναι εκείνο που λένε ότι είπε ο Ταρκύνιος όταν ήταν εξόριστος: «Τότε κατάλαβα ποιους είχα πιστούς φίλους και ποιους ψεύτικους, όταν πλέον ούτε στον ένα ούτε στον άλλον δε μπορούσα να ανταποδώσω τη χάρη».

ΣΥΝΤΑΞΗ:
Haec→ Κ στο vita
Est→ ρήμα
Tyrannorum→ γενική υποκειμενική στο vita
Vita→ Υ στο est
in qua→ εμπρόθετος της κατάστασης
nulla→ επιθετικός προσδιορισμός στο fides
fides→ Υ στο potest
nulla→ επιθετικός προσδιορισμός στο caritas
caritas→ Υ στο potest
nulla→ επιθετικός προσδιορισμός στο fiducia
fiducia→ Υ στο potest
benevolentiae→ γενική αντικειμενική στο fiducia
stabilis→ επιθετικός προσδιορισμός στο stabilis
esse→ τελικό απαρέμφατο, Α στο potest
potest→ ρήμα
tyrannis→ δοτική προσωπική
omnia→ Υ στο sunt
semper→ επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου
suspecta→ Κ στο omnia
sollicita→ Κ στο omnia
sunt→ ρήμα
nullus→ επιθετικός προσδιορισμός στο locus
locus→ Υ στο est

amicitiae→ δοτική χαριστική (του σκοπού)
eis→ δοτική προσωπική
est→ ρήμα
Nescio→ ρήμα
Quis→ Υ στο possit
Possit→ ρήμα
Diligere→ τελικό απαρέμφατο, Α στο possit
Eum→ Α στο diligere
Quem→ Α στο metuat
Metuat→ ρήμα
Eum→ Α στο diligere
a quo→ εμπρόθετος του ποιητικού αιτίου
se→ Υ στο metui
metui→ ειδικό απαρέμφατο, Α στο putet
putet→ ρήμα
Coluntur→ ρήμα
Simulatione→ αφαιρετική του τρόπου
Dumtaxat→ επιρρηματικός προσδιορισμός του ποσού
ad tempus→ εμπρόθετος του χρόνου
forte→ επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου
fit→ ρήμα
plerumque→ επιρρηματικός προσδιορισμός του ποσού
ceciderunt→ ρήμα
tum→ επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου
intellegitur→ ρήμα
fuerint→ ρήμα
inopes→ Κ στο tyranni
amicorum→ γενική αντικειμενική στο inopes
Hoc→ Υ στο est
Est→ ρήμα
Quod→ Α σύστοιχο στο dixisse
Tarquinium→ Υ στο dixisse
Dixisse→ ειδικό απαρέμφατο, Α στο ferunt
Ferunt→ ρήμα
Exulantem→ χρονική μετοχή (σύγχρονο)
Tum→ επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου
Intellexi→ ρήμα
Quos→ Α στο habuissem
Fidos→ επιθετικός προσδιορισμός στο amicos
Amicos→ Κ του quos
Habuissem→ ρήμα
Quos→ Α στο habuissem
Infidos→ επιθετικός προσδιορισμός στο amicos
Iam→ επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου
Neutris→ Α έμμεσο στο referre
Gratiam→ Α άμεσο στο referre
Referre→ τελικό απαρέμφατο, Α στο poteram

Poteram→ ρήμα

ΜΑΘΗΜΑ XLV LECTIO QUINTA ET QUADRAGESIMA

ΜΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΝΑΠΤΕΡΩΝΕΙ ΤΟ ΗΘΙΚΟ ΤΩΝ ΠΟΛΙΟΡΚΗΜΕΝΩΝ

ΚΕΙΜΕΝΟ 45: Caesar ex captivis cognoscit quae apud Ciceronem gerantur quantoque in periculo res sit. Tum cuidam ex equitibus Gallis persuadet ut ad Ciceronem epistulam deferat. Curat et providet ne, intercepta epistula, nostra consilia ab hostibus cognoscantur. Quam ob rem epistulam conscriptam Graecis litteris mittit. Legatum monet ut, si adire non possit, epistulam ad amentum tragulae adliget et intra castra abiciat. In litteris scribit se cum legionibus celeriter adfore. Gallus, periculum veritus, constituit ut tragulam mitteret. Haec casu ad turrim adhaesit et tertio post die a quodam milite conspicitur et ad Ciceronem defertur. Ille epistulam perlegit militesque adhortatur ut salutem sperent.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Ο Καίσαρας γνωρίζει από τους αιχμαλώτους, ποια πράττονται στο στρατόπεδο του Κικέρωνα και σε πόσο μεγάλο κίνδυνο είναι η κατάσταση. Τότε πείθει κάποιον από τους Γαλάτες ιππείς να μεταφέρει στον Κικέρωνα επιστολή. Φροντίζει και προνοεί να μη μαθευτούν τα σχέδιά μας από τους εχθρούς, αν αρπαχτεί η επιστολή. Γι' αυτό στέλνει επιστολή γραμμένη με ελληνικά γράμματα. Καθοδηγεί τον απεσταλμένο να δέσει την επιστολή στο λουρί του ακοντίου και να το ρίξει μέσα στο στρατόπεδο, αν δε μπορεί να πλησιάσει. Στην επιστολή γράφει ότι γρήγορα θα έρθει αυτός με τις λεγεώνες. Ο Γαλάτης, επειδή φοβήθηκε τον κίνδυνο, αποφάσισε να ρίξει το ακόντιο. Αυτό τυχαίως καρφώθηκε στον πύργο κι έπειτα από τρεις ημέρες παρατηρείται από κάποιον στρατιώτη και μεταφέρεται στον Κικέρωνα. Εκείνος διαβάζει την επιστολή και προτρέπει τους στρατιώτες να ελπίζουν σωτηρία.

ΣΥΝΤΑΞΗ:
Caesar→ Υ στο cognoscit
ex captivis→ εμπρόθετος της προέλευσης
cognoscit→ ρήμα
quae→ Υ στο gerantur
apud Ciceronem→ εμπρόθετος του τόπου (πλησίον)
gerantur→ ρήμα
quantoque→ επιθετικός προσδιορισμός στο periculo
in periculo→ εμπρόθετος της κατάστασης
res→ Υ στο sit
sit→ ρήμα
Tum→ επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου

Cuidam→ Α στο persuadet
ex equitibus→ εμπρόθετος της διαίρεσης σε όλο (διαιρούμενο σε όλο)
Gallis→ επιθετικός προσδιορισμός στο equitibus
Persuadet→ ρήμα
ad Ciceronem→ εμπρόθετος της κατεύθυνσης
epistulam→ Α στο deferat
deferat→ ρήμα
Curat→ ρήμα
Providet→ ρήμα
Intercepta→ αφαιρετική απόλυτη υποθετική μετοχή
Epistula→ Υ του intercepta
Nostra→ επιθετικός προσδιορισμός στο consilia
Consilia→ Υ στο cognoscantur
ab hostibus→ εμπρόθετος του ποιητικού αιτίου
cognoscantur→ ρήμα
Quam→ επιθετικός προσδιορισμός στο rem
ob rem→ εμπρόθετος της αιτίας
epistulam→ Α στο mittit
conscriptam→ επιθετική μετοχή
Graecis→ επιθετικός προσδιορισμός στο litteris
Litteris→ αφαιρετική οργανική του οργάνου
Mittit→ ρήμα
Legatum→ Α στο monet
Monet→ ρήμα
Adire→ τελικό απαρέμφατο, Α στο non possit
non posit→ ρήμα
epistulam→ Α στο adliget
ad amentum→ εμπρόθετος τόπου
tragulae→ γενική κτητική στο amentum
adliget→ ρήμα
intra castra→ εμπρόθετος τόπου
abiciat→ ρήμα
In litteris→ εμπρόθετος τόπου μεταφορικά
Scribit→ ρήμα
Se→ Υ στο adfore
cum legionibus→ εμπρόθετος της συνοδείας
celeriter→ επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου
adfore→ τελικό απαρέμφατο, Α στο scribit
Gallus→ Υ στο constituit
Periculum→ Α του veritus
Veritus→ αιτιολογική μετοχή
Constituit→ ρήμα
Tragulam→ Α στο mitteret
Mitteret→ ρήμα
Haec→ Υ στο adhaesit
Casu→ αφαιρετική του τρόπου
ad turrim→ εμπρόθετος τόπου

adhaesit→ ρήμα
tertio→ επιθετικός προσδιορισμός στο die
post die→ εμπρόθετος του χρόνου
a milite→ εμπρόθετος του ποιητικού αιτίου
quodam→ επιθετικός προσδιορισμός στο milite
conspicitur→ ρήμα
ad Ciceronem→ εμπρόθετος κίνησης σε πρόσωπο
defertur→ ρήμα
Ille→ Υ στο perlegit
Epistulam→ Α στο perlegit
Perlegit→ ρήμα
Militesque→ Α στο adhortatur
Adhortatur→ ρήμα
Salutem→ Α στο sperent
Sperent→ ρήμα

ΜΑΘΗΜΑ XLVII LECTIO SEPTIMA ET QUADRAGESIMA

Ο ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ ΚΑΙ Η ΦΙΛΑΡΕΣΚΕΙΑ ΤΗΣ ΚΟΡΗΣ ΤΟΥ ΙΟΥΛΙΑΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ 47: Iulia, Augusti filia, mature habere coeperat canos, quos legere secrete solebat. Hac re audita Augustus voluit filiam deterrere quominus id faceret. Eo consilio aliquando repente intervenit oppressitque ornatrices. Etsi super vestem earum deprehendit canos, tamen Augustus dissimulavit eos vidisse et aliis sermonibus tempus extraxit, donec induxit mentionem aetatis. Tum interrogavit filiam, utrum post aliquot annos cana esse mallet an calva. Cum illa respondisset : « ego, pater, cana esse malo », mendacium illi pater obiecit : « Non dubito quin calva esse nolis. Quid ergo non times ne istae te calvam faciant ? »

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Η Ιουλία, η κόρη του Αυγούστου, είχε αρχίσει πρόωρα να έχει άσπρες τρίχες, τις οποίες συνήθιζε να κόβει κρυφά. Όταν ακούστηκε αυτό το πράγμα ο Αύγουστος θέλησε να αποθαρρύνει την κόρη, για να μην κάνει αυτό. Με αυτό το σχέδιο εμφανίστηκε κάποτε ξαφνικά κι έπιασε επ' αυτοφώρω τις κομμώτριες. Αν και ανακάλυψε τις άσπρες τρίχες επάνω στο φόρεμά τους, όμως ο Αύγουστος προσποιήθηκε ότι δεν είχε δει αυτές και παράτεινε τον χρόνο με άλλες κουβέντες, ωσότου έφερε τη συζήτηση στην ηλικία. Τότε ρώτησε την κόρη τι από τα δυο προτιμά, να είναι σε μερικά χρόνια ασπρομάλλα ή φαλακρή. Αφού εκείνη είχε απαντήσει «εγώ πατέρα προτιμώ να είμαι ασπρομάλλα», ο πατέρας πρόβαλε σ' αυτήν ψεύτικο επιχείρημα: «Δεν

αμφιβάλλω ότι δεν θέλεις να είσαι φαλακρή. Γιατί λοιπόν δε φοβάσαι μήπως εκείνες σε κάνουν φαλακρή;»

ΣΥΝΤΑΞΗ:

Iulia→ Υ στο coeperat
Augusti→ γενική κτητική στο filia
Filia→ παράθεση στο Iulia
Mature→ επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου
Habere→ τελικό απαρέμφατο, Α στο habere
Coeperat→ ρήμα
Canos→ Α στο habere
Quos→ Α στο legere
Legere→ τελικό απαρέμφατο, Α στο solebat
Secrete→ επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου
Solebat→ ρήμα
Hac→ επιθετικός προσδιορισμός στο re
Re→ Υ του audita
Audita→ αφαιρετική απόλυτη χρονική μετοχή
Augustus→ Υ στο voluit
Voluit→ ρήμα
Filiam→ Α στο deterrere
Deterrere→ τελικό απαρέμφατο, Α στο voluit
Id→ Α στο faceret
Faceret→ ρήμα
Eo→ επιθετικός προσδιορισμός στο consilio
Consilio→ αφαιρετική του τρόπου
Aliquando→ επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου
Repente→ επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου
Intervenit→ ρήμα
Oppressitque→ ρήμα
Ornatrices→ Α στο oppressit
Super vestem→ εμπρόθετος του τόπου
Earum→ γενική κτητική στο vestem
Deprehendit→ ρήμα
Canos→ Α στο deprehendit
Augustus→ Υ στο dissimulavit
Dissimulavit→ ρήμα
Eos→ Α στο vidisse
Vidisse→ ειδικό απαρέμφατο, Α στο dissimulavit
Aliis→ επιθετικός προσδιορισμός στο sermonibus
Sermonibus→ αφαιρετική του μέσου
Tempus→ Α στο extraxit
Extraxit→ ρήμα
Induxit→ ρήμα
Mentionem→ Α στο induxit
Aetatis→ γενική αντικειμενική στο mentionem
Tum→ επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου

Interrogavit→ ρήμα
Filiam→ Α στο interrogavit
Post annos→ εμπρόθετος του χρόνου
Aliquot→ επιθετικός προσδιορισμός στο annos
Cana→ Κ στο Iulia
Esse→ τελικό απαρέμφατο, Α στο mallet
Mallet→ ρήμα
Calva→ Κ στο Iulia
Illa→ Υ στο respondisset
Respondisset→ ρήμα
Ego→ Υ στο malo
Pater→ κλητική προσφώνηση
Cana→ Κ στο ego
Esse→ τελικό απαρέμφατο, Α στο malo
Malo→ ρήμα
Mendacium→ Α άμεσο στο obiecit
Illi→ Α έμμεσο στο obiecit
Pater→ Υ στο obiecit
Obiecit→ ρήμα
Non dubito→ ρήμα
Calva→ Κ στο tu
Esse→ τελικό απαρέμφατο, Α στο nolis
Nolis→ ρήμα
non times→ ρήμα
istae→ Υ στο faciant
te→ Α στο faciant
calvam→ Κ του te
faciant→ ρήμα

ΜΑΘΗΜΑ XLVIII DUODEQUINQUAGESIMA

ΤΟ ΕΛΑΦΙ ΤΟΥ ΣΕΡΤΩΡΙΟΥ

<u>ΚΕΙΜΕΝΟ 48</u>: Cerva alba eximiae pulchritudinis Sertorio a Lusitano quodam dono data erat. Sertorius omnibus persuasit cervam instinctam numine Dianae, conloqui secum et docere, quae utilia factu essent. Si quid durius ei videbatur, quod imperandum militibus esset, a cerva sese monitum esse praedicabat. Ea cerva quodam die fugit et perisse credita est. Cum aliquis Sertorio nuntiavisset cervam inventam esse, Sertorius eum iussit tacere ; praeterea praecepit ut eam postero die repente in eum locum emitteret, in quo ipse cum amicis futurus esset. Postridie eius diei Sertorius, admissis amicis in cubiculum suum, dixit eis visum in somno sibi esse cervam, quae perisset, ad se reverti. Cum cerva, emissa a servo, in cubiculum Sertorii introrupisset, admiratio magna orta est.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Ένα λευκό ελάφι εξαιρετικής ομορφιάς είχε δοθεί ως δώρο στον Σερτώριο από κάποιον Λουζιτανό. Ο Σερτώριος έπεισε όλους ότι το ελάφι κατευθυνόμενο από τη βούληση της Άρτεμης, συζητεί μαζί του και του υποδεικνύει αυτά που είναι χρήσιμα να πράττει. Αν κάτι φαινόταν σ' αυτόν κάπως σκληρό, που έπρεπε να διαταχθεί στους στρατιώτες διακήρυττε ότι αυτός είχε καθοδηγηθεί από το ελάφι. Τούτο το ελάφι κάποια μέρα έφυγε και πιστεύτηκε ότι είχε χαθεί. Όταν κάποιος είχε αναγγείλει στον Σερτώριο ότι το ελάφι βρέθηκε, ο Σερτώριος τον διέταξε να σιωπήσει. Επιπλέον, τον καθοδήγησε να το αφήσει ελεύθερο την επόμενη ημέρα ξαφνικά σ' αυτόν τον τόπο, στον οποίο επρόκειτο να είναι ο ίδιος με τους φίλους του. Την επόμενη μέρα ο Σερτώριος, αφού δέχτηκε τους φίλους στο υπνοδωμάτιό του, είπε σ' αυτούς ότι του φάνηκε στον ύπνο ότι ξαναγύρισε σ' αυτόν το ελάφι που είχε χαθεί. Όταν το ελάφι, αφημένο ελεύθερο από τον δούλο, εισέβαλε στο δωμάτιο του Σερτώριου, προκλήθηκε μεγάλος θαυμασμός.

ΣΥΝΤΑΞΗ:
Cerva→ Υ στο data erat
Alba→ επιθετικός προσδιορισμός στο cerva
Eximiae→ επιθετικός προσδιορισμός στο pulchritudinis
Pulchritudinis→ γενική της ιδιότητας
Sertorio→ Α στο data erat
a Lusitano→ εμπρόθετος του ποιητικού αιτίου
quodam→ επιθετικός προσδιορισμός στο Lusitano
dono→ δοτική του σκοπού
data erat→ ρήμα
Sertorius→ Υ στο persuasit
Omnibus→ Α στο persuasit
Persuasit→ ρήμα
Cervam→ Υ στα conloqui, docere
Instinctam→ επιθετική μετοχή
Numine→ αφαιρετική του ποιητικού αιτίου
Dianae→ γενική υποκειμενική στο numine
Conloqui→ ειδικό απαρέμφατο, Α στο persuasit
Secum→ εμπρόθετος της συνοδείας (αντιστροφή πρόθεσης)
Docere→ ειδικό απαρέμφατο, Α στο persuasit
Quae→ Υ στο essent
Utilia→ Κ στο quae
Factu→ αφαιρετική σουπίνου που δηλώνει την αναφορά
Essent→ ρήμα
Quid→ Υ στο videbatur
Durius→ Κ στο quid
Ei→ δοτική προσωπική στο videbatur
Videbatur→ ρήμα
Quod→ Υ στο imperandum esset
Imperandum esset→ ρήμα (παθητική περιφραστική συζυγία)

Militibus→ Α στο imperandum esset
a cerva→ εμπρόθετος του ποιητικού αιτίου
sese→ Υ στο monitum esse
monitum esse→ ειδικό απαρέμφατο, Α στο praedicabat
praedicabat→ ρήμα
Ea→ επιθετικός προσδιορισμός στο cerva
Cerva→ Υ στο fugit
Quodam→ επιθετικός προσδιορισμός στο die
Die→ αφαιρετική του χρόνου
Fugit→ ρήμα
Perisse→ ειδικό απαρέμφατο, Α στο credita est
credita est→ ρήμα
Aliquis→ Υ στο nuntiavisset
Sertorio→ Α έμμεσο στο nuntiavisset
Nuntiavisset→ ρήμα
Cervam→ Υ στο inventam esse
inventam esse→ ειδικό απαρέμφατο, Α άμεσο στο nuntiavisset
Sertorius→ Υ στο iussit
Eum→ Α στο iussit
Iussit→ ρήμα
Tacere→ τελικό απαρέμφατο, Α στο iussit
Praeterea→ επιρρηματικός προσδιορισμός της προσθήκης
Praecepit→ ρήμα
Eam→ Α στο emitteret
Postero→ επιθετικός προσδιορισμός στο die
Die→ αφαιρετική του χρόνου
Repente→ επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου
in locum → εμπρόθετος κίνησης σε τόπο
eum→ επιθετικός προσδιορισμός στο locum
emitteret→ ρήμα
in quo→ εμπρόθετος στάσης σε τόπο
ipse→ Υ στο futurus esset
cum amicis→ εμπρόθετος της συνοδείας
futurus esse→ ρήμα
Postridie→ επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου
Eius→ επιθετικός προσδιορισμός στο diei
Diei→ γενική ως συμπλήρωμα του postridie
Sertorius→ Υ στο dixit
Admissis→ αφαιρετική απόλυτη χρονική μετοχή
Amicis→ Υ στο admissis
in cubiculum→ εμπρόθετος στάσης σε τόπο
suum→ επιθετικός προσδιορισμός στο cubiculum
dixit→ ρήμα
eis→ Α έμμεσο στο dixit
visum esse → ειδικό απαρέμφατο, Α άμεσο στο dixit
in somno→ εμπρόθετος της κατάστασης
sibi→ δοτική προσωπική

cervam→ Υ στο reverti
quae→ Υ στο perisset
perisset→ ρήμα
ad se→ εμπρόθετος κίνησης σε πρόσωπο
reverti→ ειδικό απαρέμφατο, Υ στο visum esse
cerva→ Υ στο introrupisset
emissa→ χρονική μετοχή
a servo→ εμπρόθετος του ποιητικού αιτίου
in cubiculum→ εμπρόθετος του τόπου
Sertorii→ γενική κτητική στο cubiculum
Introrupisset→ ρήμα
Admiratio→ Υ στο orta est
Magna→ επιθετικός προσδιορισμός στο admiratio
orta est→ ρήμα

ΜΑΘΗΜΑ XLIX LECTIO UNDEQUINQUAGESIMA

Η ΠΟΡΚΙΑ ΚΑΙ Ο ΒΡΟΥΤΟΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ 49: Porcia, Bruti uxor, cum viri sui consilium de interficiendo Caesare cognovisset, cultellum tonsorium quasi unguium resecandorum causa poposcit eoque velut forte elapso se vulneravit. Clamore deinde ancillarum in cubiculum vocatus Brutus ad eam obiurgandam venit, quod tonsoris praeripuisset officium. Cui secreto Porcia «non est hoc» inquit «temerarium factum meum, sed certissimum indicium amoris mei erga te tale consilium molientem : experiri enim volui, quam aequo animo me ferro essem interemptura, si tibi consilium non ex sententia cassisset».

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Η Πορκία, σύζυγος του Βρούτου, όταν είχε μάθει το σχέδιο του άνδρα της για τον φόνο του Καίσαρα, ζήτησε ένα μαχαιράκι του μανικιουρίστα τάχα για να κόψει τα νύχια της και με αυτό, δήθεν τυχαία, επειδή γλίστρησε, πληγώθηκε. Έπειτα, αφού κλήθηκε στην κρεβατοκάμαρα ο Βρούτος από την κραυγή των υπηρετριών, ήρθε για να τη μαλώσει επειδή είχε κλέψει την τέχνη του μανικιουρίστα. Σ' αυτόν η Πορκία είπε κρυφά «δεν είναι τούτο ασυλλόγιστη πράξη μου, αλλά βεβαιότατη ένδειξη της αγάπης μου προς εσένα που μηχανεύεσαι τέτοιο σχέδιο: γιατί θέλησα να δοκιμάσω με πόση αταραξία θα εξολόθρευα τον εαυτό μου με όπλο αν το σχέδιό σου δεν πήγαινε κατ' ευχήν».

ΣΥΝΤΑΞΗ:
Porcia→ Υ στο cognovisset
Bruti→ γενική κτητική στο uxor
Uxor→ παράθεση στο Porcia

Viri→ γενική υποκειμενική στο consilium
Sui→ επιθετικός προσδιορισμός στο viri
Consilium→ Α στο cognovisset
de interficiendo→ εμπρόθετη αφαιρετική γερουνδίου που δηλώνει την αναφορά
Caesare→ Υ στο interficiendo
Cognovisset→ ρήμα
Cultellum→ Α στο poposcit
Tonsorium→ επιθετικός προσδιορισμός στο cultellum
Unguium→ Υ στο resecandorum
resecandorum causa→ εμπρόθετη γενική γερουνδιακού που δηλώνει το σκοπό (αναστροφή πρόθεσης)
poposcit→ ρήμα
eoque→ αφαιρετική του οργάνου
forte→ επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου
elapso→ επιθετική μετοχή (ή αιτιολογική)
se→ Α στο vulneravit (άμεση αυτοπάθεια)
vulneravit→ ρήμα
Clamore→ αφαιρετική του ποιητικού αιτίου
Deinde→ επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου
Ancillarum→ γενική υποκειμενική στο clamore
in cubiculum→ εμπρόθετος της κίνησης σε τόπο
vocatus→ χρονική μετοχή
Brutus→ Υ στο venit
ad obiurgandam→ εμπρόθετο γερουνδιακό που δηλώνει σκοπό
eam→ Υ στο obiurgandam
venit→ ρήμα
tonsoris→ γενική κτητική στο officium
praeripuisset→ ρήμα
officium→ Α στο praeripuisset
Cui→ Α στο inquit
Secreto→ επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου
Porcia→ Υ στο inquit
non est→ ρήμα
hoc→ Υ στο non est
inquit→ ρήμα
temerarium→ επιθετικός προσδιορισμός στο factum
factum→ Κ στο hoc
meum→ επιθετικός προσδιορισμός στο factum
certissimum→ επιθετικός προσδιορισμός στο indicium
indicium→ Κ στο est που εννοείται
amoris→ γενική αντικειμενική στο indicium
mei→ γενική κτητική στο amoris
erga te→ εμπρόθετος κίνησης σε πρόσωπο (ή «τόπου»)
tale→ επιθετικός προσδιορισμός στο consilium
consilium→ Α στο molientem
molientem→επιθετική μετοχή

experiri→ τελικό απαρέμφατο, Α στο volui
volui→ ρήμα
aequo→ επιθετικός προσδιορισμός στο animo
animo→ αφαιρετική οργανική του τρόπου
me→ Α στο interemptura essem
ferro→ αφαιρετική του οργάνου
essem interemptura→ ρήμα (ενεργητική περιφραστική συζυγία – υποτακτική παρατατικού)
tibi→ δοτική προσωπική ηθική (ή αντιχαριστική)
consilium→ Υ στο cassisset
ex sententia→ εμπρόθετος τρόπου
non cassisset→ ρήμα